

TAM METİN BİLDİRİ KİTABI

@ubestdeu

@ubestdeu

@ubestdeu

Öğretmen Adaylarının Teknopedagojik Eğitim Yeterlikleri ile Mesleki Kaygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	183
Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Algıları	191
MEB'de Doktoralı Öğretmen Olmak	198
Öğretmen Adaylarının Mikro Öğretim Tekniğine Yönelik Görüşleri	206
Öğretmen Adaylarının Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Dersine İlişkin Tutumları	209
Anıları Bağlamında Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre İlköğretim Müfettişleri	219
Öğrenme Ortamlarında Ters Yüz Sınıf Modelinin Uygulanabilirliği Üzerine Bir Öneri	242
Öğretmen Eğitimi Programlarının Uluslararasılaşmasında Yaşanan Zorluklar ve Çözüm Önerileri	251
Devlet Ve Özel Anaokullarına Devam Eden Çocukların Yardımseverlik Değerine İlişkin Algılarının Karşılaştırılması.....	259
The Teaching of Pragmatics in L2	271
Öğretmen Algılarına Göre Okul Müdürlerinin Vizyoner Liderlik Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi	279
Öğretmenlerin Pozitif Psikolojik Sermaye Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi	283
The Brain and Emotions in the Classroom	287
İlkokullarda Yetiştirme Programına (İYEP) İlişkin Öğretmen Görüşleri	298
İlkokul ve Ortaokul Eğitim Yöneticilerinin Liderlik Stilllerinin İncelenmesi	308
Öğrencilerin Gözünden 1998, 2005 ve 2018 Hayat Bilgisi Ders Kitaplarına Bakmak: Hangisini Niçin Tercih Ediyorlar?.....	317
1998 ve 2018 İlköğretim Programlarına Göre Hazırlanmış Ders Kitaplarına Bakmak: “Davranışçı ve Yapılandırmacı Öğrenme Anlayışı Dilemması”	326
2015 PISA “Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı” Sonuçlarına Göre Türkiye Cumhuriyeti Öğretmenlerinin Değerlendirilmesi.....	335
Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Yabancılaşma Düzeyleri İle Genel Öz-Yeterlilik Düzeyleri Arasındaki İlişki	339
Eğitim Araştırmalarında Mitler ve Yanılgılar	354
Erasmus Eğitim Değişim Programına Katılan Öğrencilerin Bazı Demografik Değişkenler ve Algılanan Sosyal Destek Açısından Katılmayan Öğrenciler ile Karşılaştırılması.....	358
MEB 2023 Eğitim Vizyonunun Eğitim-Kültür İlişki Açısından Değerlendirilmesi	363
Öğretmen Adaylarının Bireysel Değerlerinin Değişkenler Farklı Açısından İncelenmesi	370
Öğretmen Adaylarının Arkadaş Baskısına Yönelik Algılarının Belirlenmesi.....	376
Yabancı Dilde Okumaya Yönelik Tutum Ölçeğinin Türkçe Adaptasyonu: Yükseköğretim Örneklemi. 381	
Matematik ve Fen Öğretmenlerinin Eğitim Durumlarının Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi ..	385
Türkiye’deki Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim Düzeylerinin ve İş Doyumlarının Öğrencilerin Matematik ve Fen Başarısına Etkisi	395
2023 Eğitim Vizyonu’ndaki Öğretim Süreçlerinde Dijital İçerik ve Dijital Beceri Destekli Dönüşüme Bakış	405

Anıları Bağlamında Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre İlköğretim Müfettişleri

Hatice AK (YL) Vali Namık Kemal Şentürk İlkokulu-Türkiye, akhaticeak35@gmail.com

Prof. Dr. Erdal TOPRAKÇI Ege Üniversitesi-Türkiye, erdal.toprakci@ege.edu.tr

Özet

Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin ilköğretim müfettişleri ile ilgili yaşadıkları anıların niteliği ve var olan diğer araştırmalardan farklı olarak sınıf öğretmenlerinin, meslek yaşamlarına dair ilginç buldukları olayları paylaşmaları istenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları anılar neticesinden denetlemenin öğretmen ve okul idaresi tarafından ortaya çıkardığı olumlu ya da olumsuz sonuçlara ilişkin değerlendirmeler yapılması hedeflenmektedir. Buna göre, bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin ilköğretim müfettişleriyle ilgili anılarının incelenmesidir ki bu da bundan sonraki dönemde denetmenlere teftiş görevlerinde yol göstererek çalışmalarına ışık tutabilir.

Bu araştırmada, nitel araştırma deseni temelinde anlatıdan faydalanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu sınıf öğretmenlerinden oluşmaktadır. İzmir ili Bayraklı ilçesi 3. Bölge ilkokullarında görev yapan 42'si kadın, 12'si erkek olmak üzere toplam 54 sınıf öğretmenin anıları incelenmiştir. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından sınıf öğretmenlerinden elde edilmiştir. Bu araştırmada, veri toplamanın amacı, sınıf öğretmenlerinin kendileri için önemli olan anılarını ifade etmelerini sağlamak ve zengin anlatı verileri elde etmektir. Veri toplama aracı olarak ise, sınıf öğretmenlerinin hafızalarında yer etmiş anlatılarıyla yazdıkları dokümanlar kullanılmıştır. Verilerin analizinde katılımcılara ait tüm anılara doğrudan yer verilmiştir. Katılımcının duygusunu tam olarak ifade edebilmek için, alıntılar olduğu gibi aktarılmış, kısaltma ya da değiştirme yoluna gidilmemiştir.

Verilerin analizi sonucunda anılar “Teftiş ile doğrudan ilgili anılar” ve “Teftiş ile dolaylı ilgili anılar” olmak üzere iki ana tema altında toplanmıştır. Anıların içeriğine göre bu temalara bağlı alt kategoriler oluşturulmuştur. Teftiş ile doğrudan ilgili anılar temasının alt kategorileri öğretmende farkındalık yaratma, öğretmenin ilgi ve tutumu, öğrenci davranışları, müfettişlerin iletişim dili ve evrak işleri olarak belirlenmiştir. Bu temadaki anıların çoğunun olumsuz anılar olduğu gözlenmiştir. Teftiş ile doğrudan ilgili olan temada olumsuz olarak en göze çarpan alt kategori, müfettişlerin iletişim dili kategorisidir. Teftiş ile dolaylı ilgili anılar teması, çoğunluk arz etmemekle birlikte, olumlu ve olumsuz anıları içerisinde barındırmaktadır. Bu tema, anıların vuku bulduğu durumların içeriğine göre komik anlar, beklenmeyen durumlar ve insan ilişkileri olarak üç alt kategoride incelenmiştir. Bu alt kategorilerde bulunan anılar, genellikle teftiş öncesinde veya esnasında aniden gelişen olayları içerisinde barındırmaktadır. Denetmenlere, iletişim stilleri, rehberlik rolleri ile kişisel ve mesleki gelişimleri konularında önerilerde bulunulmuştur. Araştırmacılara ise, literatüre daha fazla katkı sağlamak adına, bu araştırmada az sayıda ve sınırlı bir bölgede görev yapan öğretmenler ile çalışıldığı düşünüldüğünde, katılımcı sayısının artırılması ve farklı bölgelerde görev yapan öğretmenler ile çalışılması önerilmiştir.

Son olarak, ilköğretim müfettişleri ile günümüzde okul müdürleri tarafından gerçekleştirilen teftiş uygulaması karşılaştırılarak, öğretmenlerin algılarındaki değişiklik ve mesleki gelişimleri incelenebileceği söylenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Teftiş, müfettiş, anı, ilköğretim, sınıf öğretmeni*

Giriş

Belirli bir amaca ulaşmak için bir araya gelmiş kişilerden oluşan örgütler için değerlendirme bir zorunluluktur, idari bir ihtiyaçtır. Yönetim sürecinin son ve en önemli aşaması değerlendirme sürecidir. Örgütler hedeflerine ulaştıkları sürece hayatta kalabilirler. Başka bir deyişle, kuruluşlar varlıklarını etkili oldukları sürece koruyabilirler. Teftiş; Örgütsel eylemlerin, kabul edilen hedeflere uygun olarak belirlenen ilke ve kurallara uygun olup olmadığını anlamak için vazgeçilmez bir süreç olarak betimlenebilir. Teftişin amacı, örgütün amaçlarının ne derece gerçekleştirildiğinin belirlenmesi, eğitim sistemi içindeki uygulamaların karşılaştırılması, örgüt amaçlarından sapmaların tespit etmesi, sapmaların sebeplerinin belirlenmesi ve düzeltilmesi için yönlendirmelerde bulunulmasıdır (Aydın, 1993; Başar, 1994; Başaran, 2000; Bursalıoğlu, 1994, 2003; Kaya, 1991, 1999). Bu nedenle örgütün tüm çalışmaları sürekli olarak teftiş ve kontrol altında tutularak, amaçların olumlu ve istenilen derecede gerçekleştirilmesi için çalışılır (Altıntaş, 1980). Örgüte etkileri açısından düşünüldüğünde teftiş, örgütün daha başarılı bir yönetimle varlığını sürdürmesine katkı sağlayan, varsa aksamaları ve olumlu uygulamaları öngören bir yönetim ve önceden belirlenmiş amaçlarının gerçekleşme düzeyini bulmaya yarar (Bursalıoğlu, 2003). Teftiş; var olan kararlar ve uygulamalar arasında bir bağlantı sağlayarak gelişim, değişim, düzeltme ve planlama etkinliklerine ışık tutar. Teftiş tüm kamu kurumlarında çalışan bireylerin davranışlarının kurumun hedefleri ile uyumu için ortak ölçütleri meydana getirir. Teftiş, düzeltme ve geliştirme amaçlı faaliyetler bütünüdür (Başar, 2000).

Kamu hukukunda denetleme; kamu çalışanlarının, kanun ve tüzüklere göre, görevlerini tam olarak yerine getirip getirmediğini, görevlerinde usulsüzdavranışlarda bulunarak memuriyetlerini yerine getirirken kasıtlı veya kasıtsız ihmale yol açıp açmadıklarını belirleyerek, haklarında yasal işlemlerin sürdürülmesi için devlet dairelerinin, teşkilat kanunlarına göre tayin edilmiş maarif müfettişleri, murakıplar veya bu işle görevlendirilmiş memurlar vasıtası ile yapılan teftiştir (Taymaz, 1993).

Teftiş sürdürülen faaliyetleri denetlemek ve değerlendirmek, bu faaliyetlerin daha verimli hale getirilmelerini sağlamak için ilgili kişilere önerilerde bulunmak, kurumlardaki çalışanlara görevlerinde ve gelişmelerinde rehberlik ederekyol göstermek gibi uçsuz bir hizmet alanıdır (Taymaz, 1993).

Diğer tüm örgütlerde de görüldüğü üzere, eğitim kurumları için de teftiş, hayati önem arz etmektedir. Toplumların gelişme ve kalkınmasının temel basamağı eğitimidir. Eğitim sistemini toplumsal ihtiyaçlardan ve diğer kurumlardan bağımsız olarak düşünmek mümkün değildir. Teftiş, kamu yararı için çalışanların davranışlarının değerlendirme süreci olarak betimlenebilir. Böylece önleyici ve düzeltici davranışlar, kamu kurumlarının uyumlanmasına katkı sağlar. Bu sebeple denetim, bütün yönetimlerin ve doğal olarak okul yönetimlerinin önemli bir unsurudur (Bursalıoğlu, 1994). Bir toplum eğitim hedeflerine eğitim kurumları aracılığı ile ulaşabilir. Eğitim kurumlarının örgüt özelliği kazanmasının gerekliliği bu kurumların yönetimini ve teftişini doğurmuş ve zamanla teftiş önemli bir süreç haline gelmiştir (Buluç, 2008:27-30).

Eğitim örgütlerinin rehberlik ve değerlendirme sürecinde, teftiş kullanılır. Eğitim sistemleri için teftiş, sistemin ayrılmaz bir parçasıdır. Önemli olan bu unsurun sistem için yararlı olup olmadığıdır. Söz konusu eğitim gibi önemli bir sistem olduğunda denetim ihtiyacının önemi artar. Eğitimin çoğu zaman uygulama yeri olarak görülen okulların etkililiğinin sürekli artması için de denetim alt sistemine ihtiyaç vardır.

Eğitim denetimi, eğitim örgütlerinin amaçlarının gerçekleşme düzeyinibelirmek, daha iyi sonuçlar elde edebilmek için tedbir alma ve süreci geliştirme çabalarının bütünüdür. Tüm örgütler gibi eğitim örgütleri de var oluş sebepleri gereği amaçlarını gerçekleştirme durumunu devamlı olarak izlemek ve bilgi edinmek zorundadır. Bu da eğitimin girdilerinin, sürecin ve çıktılarının planlı ve sürekli bir biçimde kontrol edilmesi ve değerlendirilmesi ile mümkündür (Aydın, 2008: 11).Denetim yoluyla, öğretmenler ve müfettişler uygulamalar hakkında bilgi sahibi olurlar. Denetim süreci boyunca eğitimin bütün parçaları daha etkin ve verimli hale getirilmeye çalışılmaktadır. Eğitimde denetim, eğitim ve öğretim amacıyla uygun yöntemleri bulmayı ve ürünün kalitesini ve miktarını iyileştirmeyi amaçlamaktadır (Atay, 1996:25-38).

Bu bağlamda, öğretmenlerin, örgütün amaçlarının ne olduğunu, değişimlerin gerekliliğini ve zorunluluğunu, yeni düşünceleri, mesleki destek ve değerlendirme ölçütlerini ve böylece denetim sisteminin önemini kavramaları hedeflenmektedir. Eğitim örgütlerinin varlığı, onların amaçlarını gerçekleştirme düzeyleri ile ilgilidir. Ancak, kurumun amaçlarını benimseyemeyen ya da kendilerinden beklenen rol modelini yerine getirmede sorunlarla karşı karşıya kalan bireylerin sürecin sağlıklı ilerlemesinde etkili olup olmadığı tartışmalıdır. Eğitimin devam eden ve değişen yapısı göz önüne alındığında, denetimin amacı açıktır. Eğitimde yapılan denetim, özel olarak hazırlanmış okul denilen bir örgütte daha etkili bir eğitim öğretim çalışmasının gerçekleştirilmesi için gerekli şartları düzenlemeyi amaçlamaktadır.

Son yıllarda Türkiye'de denetim sürecini yürüten denetleme birimleri ve bu birimlerin mevzuatı, eğitim örgütlerinde de hızlı bir değişim yaşamıştır. "652 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ile Bakanlık bünyesinde ilk önce "Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı" ve İl Milli Eğitim Müdürlüğünde "Eğitim Denetmenleri Başkanlığı" olarak iki farklı denetleme birimi kurulmuştur. Bu Kanun Hükmünde Kararname ile bakanlıklarda görevli müfettişler denetçi olarak, Milli Eğitim Müdürlüklerinde görevli müfettişler denetmen olarak isimlendirilmiştir. Daha sonra "652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de 6528 sayılı Kanun "ile 14.03.2014 tarihinde değişiklik yapılmış, bu değişiklik sonrasında Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetleme sisteminde yenilik meydana gelerek teftiş birimleri "Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı" çatısı altında toplanmış ve "Maarif Müfettişliği" olarak ad bulmuştur. Buna göre "Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı" tarafından hazırlanıp, 24.05.2014 tarihindeResmiGazete 'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olan "MEB Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı ve Maarif Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği" ile teftiş sisteminde üç yıllık kurum teftişi ve gelişim planı modeline geçilmiştir. Bu bağlamda illerin "Maarif Müfettişleri Başkanlığı" tarafından 2014-2017 dönemine yönelik üç yıllık teftiş programlarının hazırlanması öngörülmüştür. Planlama dahilinde il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinin, birleştirilmiş sınıflı okulların, ilkokulların, ortaokulların, tüm lise türlerinin, özel öğretim kurumlarının, özel öğrenci yurtlarının ve diğer kurumların üç yıllık teftiş programına alındığı görülmektedir. Tüm bu denetimler rehberlik merkezli gerçekleştirilecek olup, denetimler sonucunda kurumlarda belirlenen iyileştirmeye açık alanlara yönelik "Gelişim Planları" oluşturularak takiplerinin yapılması planlanmıştır. Açıkça ifade edilen yasal bir düzenleme olmamasına rağmen bakanlığın yaptığı açıklamalar neticesinde maarif müfettişleri artık ders denetimi yapamayacak, bu ders denetimleri okul müdürleri tarafından gerçekleştirilecektir. Ancak talep ve gereklilik durumunda maarif müfettişleri (müdürün teftişine itiraz, velilerin şikâyeti vb. durumlarda) mucipli denetim yapabilecektir.

İl milli eğitim müdürlükleri bünyesinde bulunan "Eğitim Denetmenleri Başkanlığı" yerine son olarak, 6528 sayılı yasa ile "Maarif Müfettişleri Başkanlığı" kurulduğu görülmektedir. Maarif Müfettişleri Başkanlığı'nın

hiyerarşik yapıda yerinin açık dayanağı, 24 Mayıs 2014 tarihinde Resmî Gazetede yayımlanan “Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Denetim Başkanlığı” ile “Maarif Müfettişleri Başkanlıkları” Yönetmeliği’nin 44. maddesidir (Resmî Gazete, 2014b). Bu madde şu şekildedir: “Başkanlığa verilen görevlerin yerine getirilmesi amacıyla illerde, il millî eğitim müdürlükleri bünyesinde il millî eğitim müdürüne bağlı olarak görev yapmak üzere maarif müfettişleri başkanlığı oluşturulur.” Bu maddeden anlaşıldığı gibi “Maarif Müfettişleri Başkanlığı” il millî eğitim müdürüne bağlı olarak çalışmaktadır. Maarif müfettişleri başkanının il millî eğitim teşkilat yapısındaki yeri; il millî eğitim müdürün astı, il millî eğitim müdür yardımcısının ise üstü durumundadır.

Tüm bu anlatılanlara göre, denetimin, tüm örgütler için olduğu kadar eğitim kurumları için de hayati değere sahip olduğu kaçınılmaz bir gerçektir. Ancak, denetimin kendisi kadar önemli olan diğer husus, denetimin kim ya da ne tarafından ve nasıl yapıldığıdır. Çeşitli nedenlerle (niteliksizlik, eğitim denetimi alanından gelmeme vb. gibi) örgütün amacına hizmet etmeyen kişilerce yapılacak denetim, kuruluşun yararından daha çok zarar görmesine neden olacaktır. Kahraman’ın (2003) ilköğretim müfettişlerinin etik ilkelere uyma düzeylerinin belirlendiği çalışmasında ilköğretim okulu yöneticileri ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerini almıştır. Çalışmasında müfettişler adil değerlendirme yapmaları yönünden yeterince etkili bulunmamıştır. Oysa öğretmenin mesleki gelişimi ve çabalarının doğru ve tarafsız bir değerlendirmesi, eğitim kurumları için çok önemlidir. Bu değerlendirmenin tarafsız ve nesnel olarak yapılmadığı durumlarda teftiş yapan kişinin müfettiş veya okul müdürü olması çok da önemli değildir. Ana denetim nesnesi olan öğretmenlerin bu süreçte pasif konumda olması en önemli sorundur ve bir bakıma süreç dışında bırakılmaktadırlar. Öğretmenlerin denetlenmesi sürecinde önemli sorunlarının olduğu bir gerçektir.

İlgili alan yazına bakıldığında, İlköğretim müfettişlerinin iş doyum düzeylerinin düşük olduğu (Kayıkçı, 2005:505-527), kişisel ve mesleki anlamda memnuniyetleri olmakla birlikte çalışma koşulları, üst yönetim, görev doğası ve teftişte yaşanan sorunlar nedeniyle memnuniyetsizliklerinin oldukça fazla olduğu (Şahin, 2011:221-246), yaşanan bu sorunların çoğunun müfettişlik sisteminin yapısından kaynaklandığı (Yıldırım, 2014:1-21), "denetimde uzmanlaşma/branşlaşma, hizmet içi eğitim, teknolojik imkânlar, iş yükleri, özlük hakları, eğitim ve gelişim olanakları ve yer değiştirme" konularında yeni bir düzenlemeye gidilmesinin istendiği belirtilmiştir (Altun, 2010). Müfettişler sınıf-ders denetimi görevlerinin kaldırılmasına ilişkin olarak eğitim sisteminin denetimsiz kaldığını, bütünlüğün kaybolduğunu, öğrenci ve öğretmen performanslarının izlenemediğini, okul müdürlerinin ders denetimleri konusunda objektif olamayacağını düşündüklerini belirtmişlerdir (Kaplan, 2016:43-60).

Sınıf öğretmenlerinin ilköğretim müfettişleri ile ilgili algılarını metaforlar aracılığı ile ortaya çıkarmayı amaçlayan araştırmalarda görülmektedir ki, aday öğretmenlerin müfettişlere olan algıları daha çok olumlu iken (Döş, 2010), daha önce denetim geçirmiş öğretmenlerin algıları ise daha çok olumsuzdur (Özan, 2015). Bu olumsuz algının altında yatan sebep ise müfettişlerin açık arama davranışına sahip olması olarak ifade edilmiştir (Özan, 2015). Öğretmenlerin görüşlerine göre müfettişlerinin denetim ile ilgili davranışlarına bakıldığında, öğretmenlerin branş, kıdem ve cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmadığı gözlenmiştir (Memişoğlu, 2004). Etik kavramı bağlamında düşünüldüğünde öğretmenler, müfettişlerin yetersiz olduklarını (Demirtaş, 2007), iletişim stilleri bağlamında düşünüldüğünde ise müfettişlerin en yüksek düzeyde gösterdikleri ilk iki iletişim stiline "liderlik ve kuralcılık", en az düzeyde gösterdikleri son iki iletişim stiline ise "kararsızlık ve azarlayıcılık" olduğunu belirtmişlerdir (Çetinkanat, 2010). Öğretmenlerin okul yöneticilerini teftiş konusunda uzman olarak görmedikleri gibi müfettişler tarafından da denetlenmeyi istemedikleri (Köybaşı, 2016), denetlenmenin uygulama

kısımında sorunlar yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır (Deniz, 2018:67-80). Konu ile ilgili dikkati çeken diğer birkaç tespit şöyledir: İlki, öğretmenler ve yöneticiler ders denetimlerini okul müdürlerinin yapması konusunda olumlu görüş, müfettişler ise olumsuz görüş bildirmişlerdir (Tonbul, 2017). İkincisi ise, katılımcılar anı ve algılarını paylaşımlarına rağmen teftiş veya müfettiş sistemi içinde, çoğunlukla söz alamamışlardır (Çetinkanat, 2010). Literatür taraması yapıldığında öğretmen anıları ve öğretmenlerin denetmenlerle ilgili algılarına dair araştırmalar bulunmakla birlikte, sınıf öğretmenlerinin denetmenlerle ilgili anılarının incelendiği bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Öğretmen anıları ile ilgili araştırmalar incelendiğinde, psikolojik danışma ve rehberlik personelinin yöneticileri ile yaşadıkları anılar analiz edildiğinde, katılımcılara ait anıların çoğunun olumsuz olduğu görülmüştür (Toprakçı ve Altunay, 2014). Toprakçı ve Altunay (2015), "Anılarla Öğretmenlik" adlı kitaplarında farklı branşlardaki öğretmenlere ait anıları analiz etmiş, bu analiz sonuçlarının eğitim öğretim sürecinin birer ögesi olan öğretmen, yönetici, müfettiş, veli ve diğer tüm ilgililerin daha nitelikli davranışlar sergilemelerine katkı sağlayacağını belirtmiştir.

Bu araştırmada, literatürde mevcut olan diğer araştırmalardan farklı olarak sınıf öğretmenlerinin, meslek yaşamlarındaki denetim anlarına dair ilginç buldukları olayları paylaşımları istenmiştir. Bu nedenle, bu araştırmada yer alan sınıf öğretmeni anıları, eğitim teftişinden beklenen performansın artırılması sürecinde yarar sağlayacak ve yeni araştırmalara kaynaklık edebilecektir. Sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları anılar sayesinde denetlemenin öğretmen ve okul idaresi tarafından ortaya çıkardığı olumlu ya da olumsuz sonuçlara ilişkin değerlendirmeler yapılması hedeflenmektedir. Buna göre, bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin ilköğretim müfettişleriyle ilgili anılarının incelenmesidir ki bu da bundan sonraki dönemde okul müdürlerine teftiş görevlerinde önderlik ederek, çalışmalarına ışık tutabilir. Araştırmanın temel problemi; Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim müfettişleri ile ilgili yaşadıkları anıların niteliği nedir? şeklindedir. Alt problemleri ise şöyle sıralanabilir:

Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim müfettişleri ile ilgili yaşadıkları teftiş ile doğrudan ilgili anıların niteliği nedir?
Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim müfettişleri ile ilgili yaşadıkları teftiş konusu ile doğrudan ilgili anılar içerik bağlamında hangi alt kategorilere ayrılabilir?

Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim müfettişleri ile ilgili yaşadıkları teftiş ile doğrudan ilgili olumlu ve olumsuz anıların niteliği nedir?

Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim müfettişleri ile ilgili yaşadıkları teftiş ile dolaylı ilgili anıların niteliği nedir?

Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim müfettişleri ile ilgili yaşadıkları teftiş konusu ile dolaylı ilgili anılar içerik bağlamında hangi alt kategorilere ayrılabilir?

Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim müfettişleri ile ilgili yaşadıkları teftiş ile dolaylı ilgili olumlu ve olumsuz anıların niteliği nedir?

Bu araştırma, sınıf öğretmenlerinin ilköğretim müfettişleri ile ilgili yaşadıkları anıların niteliğini ortaya koyarak, denetleme sürecine dair değerlendirme yapmaktır. Araştırmanın önemi, sınıf öğretmenlerinin ilköğretim müfettişleri ile yaşadıkları anıların niteliği ile ilgili, bulgular ve sonuçlardan yola çıkarak, süreci devam ettirmekte olan okul müdürlerine katkı sağlamak, olarak özetlenebilir. Diğer yandan, sürekli

gelişmek zorunda olan eğitim sistemi için büyük önem arz eden teftiş ile ilgili yeni araştırmalara kaynaklık etmek bir diğer önem olarak vurgulanabilir. Katılımcılara ait anıların gerçeği olduğu gibi yansıttığı ve içerik açısından zengin çeşitliliğe sahip olduğu varsayılmaktadır. Bu araştırma, İzmir ili Bayraklı ilçesi 3. bölge ilkokullarında ve tamamı devlet okulunda çalışan sınıf öğretmenleri ile sınırlıdır. Çalışmanın tamamında "müfettiş" kelimesi, " ilköğretim müfettişi" anlamında kullanılmıştır.

Yöntem

Bu araştırmada, nitel araştırma deseni temelinde anlatı'dan faydalanılmıştır. Bir yöntem olarak ele alındığında anlatı, bireylerin anlattıkları hikayelerden ve yaşadıklarını belirttikleri deneyimlerinden oluşmaktadır. Anlatı, kişilerin şahsi yaşantıları üzerinden kişilerle geçmiş yaşantıları arasında ilgi kurarak durum analizi için daha fazla araştırma, inceleme ve yorumlama yapmaktır. Bu şekilde düşünüldüğünde görülmektedir ki anlatı araştırması, insanların dünyayı nasıl tecrübe ettiğinin irdelenmesidir (Connelly ve Clandinin, 1990:2-14). Bu anlatı araştırmasında da sınıf öğretmenlerinden müfettişler ile deneyimledikleri ilginç olayları paylaşımları istenmiş olup, bu yaşantıları incelenmiştir.

Araştırmanın çalışma grubu sınıf öğretmenlerinden oluşmaktadır. Araştırmaya 54 sınıf öğretmeni katılım sağlamıştır. Çalışma grubu, İzmir ili Bayraklı ilçesi 3. bölge ilkokulları sınıf öğretmenleri olarak belirlenmiştir. Bu bölgede çalışan sınıf öğretmenlerinden, amaçlı örneklem yoluyla hareket etmek suretiyle, mesleki yaşamları boyunca denetleme geçirdikleri dönemlerde müfettişler ile ilgili yaşadıkları ve kendilerine ilginç gelen bir anılarını paylaşımları istenmiştir. Öğretmenlere anılarını yazılı olarak vermeleri (el yazısı ya da bilgisayar çıktısı) söylenmiştir. 42'si kadın, 12'si erkek olmak üzere toplam 54 sınıf öğretmenin anıları incelenmiştir.

Araştırmanın verileri için İzmir ili Bayraklı ilçesi 3. bölge ilkokullarına ziyaretlerde bulunulmuştur. Bu ziyaretler neticesinde sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonucunda veriler elde edilmiştir. Katılımcılardan, mesleklerini icra ettikleri süre boyunca geçirdikleri teftişlere ait unutamadıkları olumlu ya da olumsuz bir anıyı ifade etmeleri veya yazmaları istenmiş, katılımcılar anılarını yazılı olarak sunmuşlardır. Katılımcılardan bazıları kimlik bilgilerini yazmaktan çekinmezken, bazıları kimlik bilgilerinin dokümanlarda yer almasını istememiştir. Anlatı araştırması, veri olarak hikâyelerin kullanımına odaklanmaktadır (Savin-Baden ve Niekerk, 2007:459-472). Polkinghorne (1988) göre, bunun ardındaki temel varsayım insanların, yaşamlarındaki anlamlı olayları üzerinden anlaşılabilirliğidir (Turunen, 2012). Anlatı araştırmalarında veriler, paylaşılan deneyim, günlük kayıtları, mülakat, başkalarının gözlemleri, hikâye anlatımı, mektup yazımı, otobiyografik yazım, sınıf planları ve bültenler gibi belgeler ve kurallar, ilkeler, resimler, metaforlar ve kişisel felsefeler gibi yazılardan toplanabilir (Connelly ve Clandinin, 1990; Savin Baden ve Niekerk, 2007). Bu araştırmada, veri toplamanın amacı, sınıf öğretmenlerinin kendileri için önemli olan anılarını ifade etmelerini sağlamak ve müfettişlere ilişkin zengin anlatı verileri elde etmektir. Veri toplama aracı olarak ise, sınıf öğretmenlerinin hafızalarında yer etmiş anlatılarıyla yazdıkları dokümanlar kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin geçerliliği ve güvenilirliğini artırmak için, araştırmacı tarafından katılımcıların tümünden anılar elden teslim alınmıştır. Bu esnada anıların kendilerine ait ve yaşanmış gerçek olaylar olduğu konusunda teyit görüşmesi yapılmıştır.

Verilerin analizinde katılımcılara aittüm anılara doğrudan yer verilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin akıllarında yer etmiş bulunan İlköğretim Müfettişleri ile ilgili anılar, kendi istekleri doğrultusunda isim ve okul bilgisi verilmeden paylaşılmıştır. Verilerin analizi sonucunda anıları iki ana temada inceleme zorunluluğu doğmuş ve bu temalara bağlı alt kategoriler ortaya çıkmıştır. Anılardan toplanan veriler önce Teftiş ile doğrudan ilgili olan anılar ve teftiş ile dolaylı ilgili olan anılar olarak iki tema altında toplanmış, daha sonra her bir temanın altında alt kategoriler oluşturulmuştur. Katılımcının duygusunu tam olarak ifade edebilmek için, alıntılar olduğu gibi aktarılmış, kısaltma ya da değiştirme yoluna gidilmemiştir. Örneğin, bürokratik işlemler ile ilgili olan anılar, teftiş ile doğrudan ilgili olan anıların bir alt kategorisi olarak eklenmiştir. Bu temaların belirlenmesinde teftişin gerektirdiği mevzuat ile ilgili durumlar ve teftiş esnasında yaşanan ancak asıl teftiş konusuna dahil olmayan olağanüstü durumlar etkili olmuştur. Alt kategorilerin belirlenmesinde ise anlatılar temelinde öğrenci, öğretmen ve müfettişlerin davranışları, okulun bulunduğu bölge insanları ile okulun fiziksel yapısı ile ilgili durumlar etkili olmuştur. Veriler analiz edildikten sonra, tema ve alt kategoriler arasında bağlantı kurulmuş; sunuda alıntı seçimi için içerik çeşitliliğine dikkat edilmiştir.

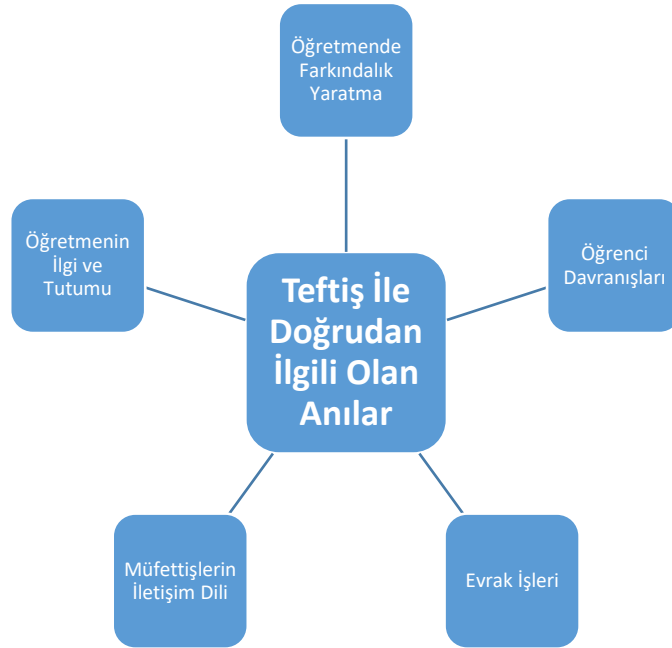
Bulgular Ve Yorum

Bu bölümde, araştırmanın temel ve alt problemlerine yanıt olacak ifadelerin her bir alt problemdeki pozisyonuna göre sunumuna yer verilerek gerek çalışma içi gerekse alanyazın ile ilişkiler bağlamında yorumlamaya gidilmiştir.

Araştırmanın Birinci Alt Problemi olan “Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim müfettişleri ile ilgili yaşadıkları teftiş ile doğrudan ilgili anıların niteliği nedir?”e İlişkin Bulgular ve Yorum:

Sınıf öğretmenlerinin ilköğretim müfettişleri ile yaşadıkları teftiş ile doğrudan ilgili olan anıların, içsel ve dışsal yönden motivasyonlarını düşürmesi sebebiyle çoğunlukla kötü, moral bozucu olarak tabir edildiği görülmektedir. Genel olarak düşünüldüğünde bu anıların büyük bölümünün ders esnasında ve sınıf ortamında, ayrıca teftiş esnasında yaşandığı anlaşılmaktadır. Teftiş öncesinde ve sınıf ortamı dışında yaşanan az sayıda anı bulunmaktadır.

4.1.1 Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim müfettişleri ile ilgili yaşadıkları teftiş konusu ile doğrudan ilgili anılar içerik bağlamında hangi alt kategorilere ayrılabilir?

Şekil 1: Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Müfettişleri ile Yaşadıkları Teftiş ile Doğrudan İlgili Anıların alt kategorileri

Katılımcılara ait 54 anının 32 tanesinin “Teftiş ile Doğrudan İlgili Anılar” kategorisine dahil olduğu görülmüştür. Alt kategorilere bakıldığında 9 tanesinin evrak işleri, 8 tanesinin müfettişlerin iletişim dili, 7 tanesinin öğretmenlerin ilgi ve tutumu, 4 tanesinin öğretmende farkındalık yaratma ve kalan 4 tanesinin de öğrenci davranışları alt kategorisinde olduğu görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilköğretim müfettişleri ile ilgili yaşadıkları teftiş ile doğrudan ilgili olumlu ve olumsuz anıların niteliği nedir?

1. Evrak İşleri: 9 tane anı elde edilen bu kategoride hem olumlu hem de olumsuz anılar görmek mümkündür. Bu alt kategorideki anılar sınıf defterleri, toplantı tutanakları ve sınıf öğretmeninin dosyasında bulundurulması gereken resmi yazılar ile ilgilidir. Bürokratik ve otokratik denetim anlayışı, pek çok öğretmen tarafından eleştirilmiştir (Glanz, 1997). Denetçinin iş yükündeki fazlalık, öğretmenle iş birliği ile objektif gözlem ve değerlendirmeyi güçleştirdiğini göstermektedir (Can, 2004; Kayıkçı, & Şarlak, 2009). Olumsuz anılardan biri şöyledir:

Adıyaman Dardoğan İlkokulu'nda çalışırken müfettişler geldi. İlk olarak sınıf defterime baktılar. Yanlış yazdığım iki sayfayı banlamıştım. Hemen oraya baktılar. Çok kötü azar işitmiştim. Ama gerçekten bilmiyordum. Düzenli bir şekilde bilmediğimi fark edip doğrusunu anlatmalarını beklerdim.

Aynı kategorideki olumlu anılardan biri de şöyledir:

Göreve ilk başladığım yıl, henüz stajyer öğretmenken, bir yandan da hafta sonları seminerlere gidip geliyordum. Müfettişler eğitim veriyorlardı daha çok. Evrak düzenleme vb. konularda eğitim alıyorduk. Bir gün okuluma bir araba yanaştı. Üç müfettiş indi arabadan. İçlerinde hafta sonları bize eğitim veren müfettişlerden biri de vardı. Onlardan öğrendiğim şekliyle gerekli evrakları hazırlamıştım. Küçük bir okulda tüm evrakların eksiksiz olduğunu gören müfettişler tebrik ettiler beni. Bana eğitim veren müfettiş arkadaşlarına dönüp, “Eğitim işe yaradı.” demişti.

Bu kategorideki olumsuz anılar, denetlemenin kısmi zamanlı olarak gerçekleşmesi sebebiyle öğretmenin sadece düzenlemesi gereken evraklar ile değerlendirilmesi sonucunda yaşanan moral bozukluğu ve motivasyon kaybını göstermektedir. Aynı şekilde olumlu anılara bakıldığında da evrakları tam olan bir öğretmenin eğitiminin eksiksiz olduğu ve rehberliğe ihtiyaç duymayacağı söylenemez.

2. Müfettişlerin İletişim Dili: Müfettişlerin etkin dinleme, empatik olabilme, sen dili ya da ben dili kullanma gibi özelliklerinin analiz edildiği bu kategoriye ait 8 anı elde edilmiştir. Alanyazına göre, müfettişler ve öğretmenler, denetimin özellikleri açısından düşünüldüğünde önem sıralamasında ilk sıraya iletişimi yerleştirmelerine (Pajak, 1990:78-81) rağmen, müfettişlerin görevlerini yeteri kadar yerine getirememelerinin sebepleri arasında, kendileri ile öğretmenler arasında iletişimin yetersizliğini göstermişlerdir (Burgaz, 1995:127-134; Karagözoğlu, 1972). Denetlenme korkusunu azaltmak için iletişim, öğretmenlerin beklentileri arasında ilk sıralarda yer bulmaktadır (Young ve Heichberger, 1975:10-19). Bazı araştırmacılar, denetçileri örgüt içinde yönetici yardımcısı olarak tanımlar ve denetçinin, kendisiyle çalışan kişileri motive etme sorumluluğunda olduğunu belirtirler (Toker-Gökçe, 2009:74-89). Müfettiş denetim yaptığı okullarda çalışan personelin moralini yükselterek örgüt verimini arttırmayı hedefler (Taymaz, 2010). Boydak-Özan ve Özdemir'in (2011) yaptıkları bir araştırmaya göre; katılımcılar, denetim olmasaydı okul içerisinde tertip ve düzenin olmayacağını, eğitim ve öğretimde aksaklıkların olacağını, öğretmenlerin motivasyonlarının azalacağını, alandaki yenilik ve gelişmelerin gerisinde kalacağını ve mesleğe

karşı boş vermişliğin olacağını belirterek öğretimdeki kalitenin düşeceğini ifade etmişlerdir. Müfettişlerin İletişim Dili ile ilgili anılar olumsuz örnekler barındıran bir alt kategori olarak nitelendirilmekle birlikte, alıntılardan ikisi şöyledir:

1992 yılı Denizli'de bir okulda çalışıyordum. Müfettiş Bey geldi. O yıllarda Denizli'de nam salmış biriydi. Öğle arasındaydık. Öğretmenler odası küçücük, soba yanıyor. Haliyle odaya girip çıkarken kapıyı açıp kapatıyoruz. Müfettiş yerinden kalktı. Bir bardak su alarak gıcırdayan kapının menteşelerine suyu döktü. "Biz gidene kadar kapı idare eder, gıcırdamaz "dedi. Hepimiz kalakaldık. Kapı gıcirtısı kendisini rahatsız etmiş. Aynı müfettiş, aynı gün sınıfıma geldi. Hiç eksik bulamadı. O dönemde planlarımızı elde yazıyoruz. Günlük planlarımdaki tüm "A" harflerinin altını kırmızı kalemle çizdi. Dedi ki, "Bu harfleri düzgün yazın." Eksik bulmak şart yani... Takdir etmek diye bir şey yok.

İkinci görev yerimde 1. sınıf okutuyordum. Öğrenciler tekli sıralarda oturuyorlardı. Köy okuluymuş. Öğrencilerim, boyları yetmediği için evden getirdikleri minderleri altlarına koymuşlardı. Müfettiş sınıfa girdi. Kısa bir sohbetten sonra öğrencilere sorular sordu. Öğrencilerim, can kulağıyla dinliyor, doğru cevaplar veriyorlardı. Evraklarım tamamdı. Her şey mükemmeldi. Daha sonra müfettiş birden yere bakıp "Bu minder neden yerde?" diye çıkıştı. Bir öğrencim minderini yere düşürmüştü. Bu durumu bir sorun olarak görüp bana çıkışmasına hala bir anlam veremem...

Staller'e (1996) göre, öğretmenlerin çoğu denetime savunmacı ve düşmanca bir tutumla yaklaşmaktadır. Öğretmenler denetçilerle etkileşime girdiklerinde, denetimi bir tehdit ve kaygı verici bir durum olarak görmektedir. Bu olumsuz tutumlar, habersiz, denetçi merkezli, otoriter, emredici, yargılayıcı olarak nitelendirilen, sistematik olmayan geleneksel sınıf ziyaretlerinin öznel doğasından ve geleneksel denetçi-öğretmen ilişkisinden kaynaklanmaktadır (Staller, 1996:2-14). Müfettişlerin İletişim Dili ile ilgili olumsuz anılardan ikisi şöyledir:

Öğretmenliğimin ilk ayıydı. Birleştirilmiş sınıf okutuyordum. Okul şehir merkezine çok uzaktı ve tek öğretmendim. Okulda internet olmadığı için gelen evraklar hakkında bilgi sahibi olamıyordum ve teknoloji de bu kadar gelişmiş değildi. Müfettiş geldiğinde bir sürü evrak sordu. Çoğu eksikti. Bu yüzden kızıp söylenerek okuldan ayrıldı. Çok içerlemiştim. Sadece evraklara bakarak hakkımda bir yargıya varmıştı. Üstelik resmen azar işitmiştim.

Öğretmenliğe ilk başladığım yıldır 3. sınıfları okutuyordum. Bir gün derse müfettiş geldi. İlk defa teftiş geçiriyordum. Adam iki ders saati boyunca yalnızca sınıfın içinde ne var ne yok inceledi. En son masamın üstünde duran poşetlerime baktı. "Poşetlerde ne var?" diye sordu. Ben de: "Hocam ne olabilir ki? Okul evrakları, çalışma kağıtları falan." dedim. Bu kadar inceleyici olması tuhafıma gitmişti.

Bu kategorideki anılar incelendiğinde, öğretmenlerin, denetleme ölçütleri dışındaki konular ile ilgili uyarı aldıklarını düşündükleri görülmektedir. Aynı zamanda denetmenlerin sözlü uyarı ifadelerindeki iletişim stilleri sonucu öğretmenlerde oluşan hayal kırıklığı, denetmenlerin sahip olduğu iletişim becerilerinin önemini göstermektedir.

3. Öğretmenin İlgi ve Tutumu: Bu alt kategoride elde edilmiş toplam 7 anı, olumlu anılar olarak nitelendirilebilir. Bu anıların çoğu öğretmenlerin okullarının fiziki koşullarındaki iyileştirme çabaları ya da öğrencilerine karşı gösterdikleri davranışları sebebiyle denetmenler tarafından takdir gördükleri durumları

anlatmaktadır. Denetim iletişim sağlamaktır. Denetleyen kişinin görevi, öğrencilerin öğrenme kalitesini artırmak için öğretim davranışını etkilemektir. Bu amaç, öğretimi planlama, betimleme, analiz etme, değerlendirmeye dayalı yeni yaklaşımları öğretime uygulama çalışmalarını, doğrudan öğretmenle birlikte çalışarak başarılabilir. Bütün bu aktiviteler öğretimsel denetimdir ve etkili iletişim bu süreçte temel bir araçtır. İletişim, insan ve örgütsel gelişimin başarılması, amaç belirleme, kişiler arası etki ve iş birliği çabalarının temelidir (Lovell ve Wiles, 1983). Anılardan üçü şöyledir:

Tek sınıflı bir okulda öğretmenlik yaparken teneffüste bir öğrencim koridorda kustu. Okulda hizmetli yoktu. Temizlik malzemelerini alıp koridoru temizlemeye başladım. Kapıdan içeri biri girdi. Beni hizmetli zannedip öğretmenin nerede olduğunu sordu. “Benim.” Dedim. Emeklerim için tebrik etti, meğer müfettişmiş. Bir süre okulda inceleme yaptıktan sonra gitti.

Okulun bahçe duvarını çocuklarla beraber şirin çiçek resimleri çizerek boyuyorduk. Bir araba okul bahçesine girdi. Arabadan inen iki kişi yanıma geldi. “Bu okulun öğretmenleri nerede?” diye sordular. Ben de “Neden soruyorsunuz?” dedim. Müfettiş olduklarını söyleyince üzerimize çeki düzen vermeye başladık. Müfettişler çocukların sevincini görünce gülümseyip içeri girdiler.

1997 yılında Bingöl’ün merkeze bağlı bir köyünde göreve başladım. Batı bölgesinde yaşamış biri olarak doğunun ağır koşullarına uyum sağlamak çok zor olmuştu. Kış çok çetindi. Sekiz ay boyunca kar yerden kalkmamıştı. Nihayet ilkbahar geldi. Her yer rengarenk çiçeklerle kaplanmıştı. İkinci sınıf öğretmeniydim. Öğrencilerin okumalarını hızlandırmak için bol bol okuma çalışmaları yapıyorduk. Yine bir gün okul bahçesine çıkmış, çiçeklerden başımıza taçlar yapmış, kitap okuyorduk. Arkamdan biri seslendi. Döndüğümde müfettişlerle karşılaştım, başımızda çiçeklerden taçlarla... Görevimin ilk yılı olduğu için biraz tedirginlik vardı müfettişlere karşı. Ama çok olumlu tepki aldık. Öğrencilerin böyle rahat ortamlarda daha verimli olduğunu söylediler. Öğrencilerim bu sırada müfettişlere de çiçek toplayıp vermişlerdi. Ve benim adım da “Çiçekli Öğretmen” olarak kaldı.

Bu kategoride görülmektedir ki, özellikle mesleğinin ilk yıllarında olan öğretmenlerde olmak üzere tüm öğretmenlerde her daim tedirginliğe sebebiyet veren denetleme; güzel ve etkili uygulamalar karşısında takdir gören öğretmenlerin motivasyonlarının artmasını sağlamaktadır.

4. Farkındalık Yaratmak: Katılımcıların anıları incelendiğinde, bu kategori altında toplanan 4 anı bulunmaktadır. Farkındalık yaratmak, insanlarda belirli bir konuda bilinç oluşturmak anlamına gelen bir söz kalıbıdır. Öğretmenler açısından düşünüldüğünde ise, icra ettiği mesleği ile ilgili eksik ya da hatalı görülen bir davranış karşısında öğretmenlerde farkındalık yaratmanın önemi tartışılmaz bir husustur. Bu bağlamda, bu kategorideki anıların olumlu anılar olduğu söylenebilir. Rehberlik, “bireyin kendisini ve çevreyi tanıması, bireysel sorunlarını çözmesi, karar vermesi, bulunduğu ortama uyum sağlaması, kendisini geliştirmesi ve mutlu olması için yapılan çalışmadır.” İşbaşında yetiştirme ise “bireyin yetiştirme eksikliğinden kaynaklanan sorunları çözmesi, başarısızlığını ve uygulamadaki eksikliklerini gidermesi için gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazandırma sürecidir.” (Taymaz, 2002, 90–92). Bazı eleştirmenlerin düşüncelerine göre, denetçilerin, öğretmenlerin mesleki geleceği üzerinde karar yetkileri bulunduğu sürece iyi birer rehber olabilmeleri mümkün değildir (Bursalıoğlu, 1991). Öğretimde farkındalık yaratma ile ilgili anılardan birine ait alıntı şöyledir:

4. sınıfları okutuyordum. Türkçe dersinde müfettiş dersime gelip izlemeye başladı. Kaynaştırma öğrencisi olan Mustafa aniden ayağa kalkarak müfettişin bacaklarına sarıldı ve "Hoşgeldin Müfettiş Amca" diyerek gülmeye başladı. Müfettiş, Mustafa'yla biraz ilgilenip yerine oturttu. Biz derse devam ederken Mustafa sürekli ayağa kalkıp, "Bu öğretmen bizi hiç oynatmıyor, hiç şarkı söyletmiyor." diyerek beni şikâyet ediyordu. Müfettiş bir süre sonra önce bana, sonra öğrencilere dönerek, "Eminim öğretmeniniz size oyun da oynatır, şarkı da söyletir." dedi. O gün meslek hayatımın ilk teftişiydi ve bana iyi bir ders oldu. Kaynaştırma öğrencim Mustafa'nın tavrı ve müfettişin bana bakarak kurduğu cümle sayesinde her bir öğrencinin gerçekten farklı ihtiyaçları olduğunu ve bunları göz önünde bulundurmam gerektiğini anladım.

Olumlu anıların yer aldığı bu kategoride, denetmenlerin etkili bir iletişim stili ve rehberlik ile öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişimlerine önemli ölçüde katkı sağlayacakları gözler önüne serilmiştir.

5.Öğrenci Davranışları: İçerisinde 4 anı barındıran bu kategori, daha çok alışkın olunan gündelik öğrenci davranışları dışında aniden gelişen ve beklenmedik öğrenci davranışlarıyla ilgilidir. Okullarda var olan hizmetler, "yönetim", "eğitim-öğretim" ve "öğrenci kişilik hizmetleri" olarak örgütlendirilmiştir (Özgüven, 1999, s.53). Bu hizmetlerin üçü de birbiri ile ilişkili hizmetlerdir ve bu hizmetlerin temel amacı, bireyin doğuştan getirmiş olduğu gizil güçlerini/kapasitelerini ya da özünü gerçekleştirmesi suretiyle kendisi ve toplum için yetişmesine yardımcı olmaktır (Şahin, 2008, s.6). Bu anılara ait anılar, olumlu olmalarına rağmen, olumsuz anılar kadar unutulamamış ve katılımcıların hafızalarında yerini almıştır. Bu anılardan üçü şöyledir:

Birinci sınıf okutuyordum. Hayat Bilgisi dersinde mevsimleri öğreniyorduk. İlkbahar, yaz, sonbahar, kış... Çocuklarla birlikte tekrar ederken biri kapıdan içeri girdi. Kendini tanıttı. Müfettişti. İşlediğim konuyu sordu. Mevsimler, dedim. Öğrencilerden birini kaldırıp, "Hangi mevsimdeyiz bakalım?" diye sordu. Öğrencim, "Kuşbahar." dedi. Müfettişle göz göze geldik. İlkbahar mı dedin, deyip gülümsedi. Öğrencim de gülümseyip başını salladı.

Mesleğim dördüncü yılında idim. Müfettiş gelecek diye okul havada uçuyor, bir koşuşturma bir koşuşturma... Yapım icabıyla söylemesi ayıp planlı bir öğretmenimdir. Herkes dosyamdan fotokopi çekiyor, koşuşturuyor falan... Sonra öğretmenler odasına dolabıma gittim, bir baktım ki dosyam altüst olmuş. Müdür demez mi ilk sizin sınıfa gelecek diye... O dağınık dosyayı aldım, sınıfıma gittim. Birinci sınıfları okutuyordum. Henüz kasım ayındaydık ama sınıfta neredeyse okuyamayan öğrenci yoktu. Çocuklara döndüm, "Çocuklar müfettiş gelecek. Size söylediklerini fişlere bakmadan yazın." Dedim. Müfettiş geldi. Çocuklara parmak kaldırmamalarını, dikte yaptıracağını söyledi. Sınıfımın en küçüğü, en miniği, en çelimsizi Ümran'ı tahtaya kaldırdı. "Kızım, Ali süt içer mi?" cümlesini tahtaya yaz dedi. Müfettiş sınıfımın en zekisini seçti, bu kez yanıldı diye geçirdim içimden. Bir baktım benim minik Ümran harfleri güzel yazmıyor. Bir terslik olduğunu anladım. Kelimelerin iç içe girdiğini görünce birden yerimden kalkmışım nasıl oluyor, ne oluyor diye... Bir baktım ki benim minnak gözlerini sımsıkı kapatmış, bakmadan yazmaya çalışıyor. Ümran neden gözlerini kapattın yavrum, açsana, dedim. Çocuk demez mi, "Öğretmenim müfettiş gelecek bakmadan yazın demediniz mi?" diye. Müfettiş katıla katıla gülüyordu. Bense kıpkırmızı... Diğer sınıflarda bir ders kalan müfettiş benim sınıfta üç ders kalmıştı. Her yüzüme baktığında o asabi müfettiş kahkahalar atıyordu. Dağınık dosyayı anlatmıyorum bile... O günden sonra asla çocuklarıma müfettiş gelecek şöyle yapın, böyle yapın diye tembih etmedim, doğaçlama bıraktım. Dosyamı da sıkı sıkı saklamayı iyi öğrendim. Not olarak ise doksan sekiz vermişti, "Bugüne kadar hiç bu kadar yüksek not vermemiştim." diye ekleyerek giderken...

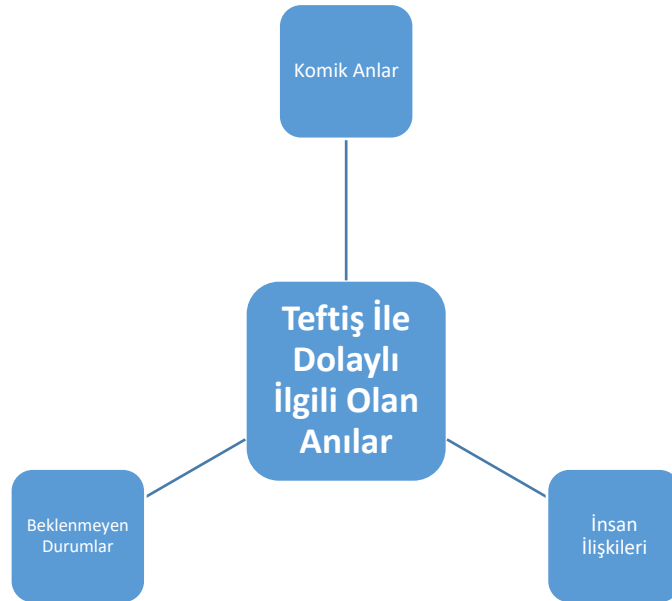
Matematik dersi işliyordum. Çıkarma işlemi ile ilgili problem çözüyorduk. Birden müfettiş içeri girdi. Kısa bir sohbet sonrası evraklarıma baktı. Sonra öğrencilere soru sormaya başladı. “Ağaçta beş kuş var. Avcı bu kuşların üç tanesini vurdu. Ağaçta kaç kuş kaldı?” Soru buydu. Sınıftaki tüm öğrenciler parmak kaldırdılar. İçlerinden biri cevap verdi. “Hiç kuş kalmaz çünkü silah sesinden hepsi uçup kaçar.” Müfettişten bir aferin aldı.

Bu alt kategoride, beklenmedik öğrenci davranışları ile ilgili olumlu anılara yer verilmiştir. Öğretmenlerin denetleme öncesinde okul ikliminden kaynaklı tedirginlik yaşadıkları görülmektedir.

Araştırmanın İkinci Alt Problemi olan “Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim müfettişleri ile ilgili yaşadıkları teftiş ile dolaylı ilgili anıların niteliği nedir?”e ilişkin Bulgular ve Yorum:

Sınıf öğretmenlerinin ilköğretim müfettişleri ile ilgili teftiş ile dolaylı yaşanan anıları üç alt kategoride incelemek mümkündür. Bu anılar beklenmedik bir zamanda gelişen olumlu veya olumsuz olaylar sonucunda yaşanmıştır. Çoğunluğunun, sosyo-ekonomik nedenlerden dolayı eğitimde eşitsizliğe yol açan faktörlerin bulunduğu dezavantajlı bölge okullarında geliştiği görülmektedir.

Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim müfettişleri ile ilgili yaşadıkları teftiş konusu ile dolaylı ilgili anılar içerik bağlamında hangi alt kategorilere ayrılabilir?

Şekil 2: Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Müfettişleri ile Yaşadıkları Teftiş ile Dolaylı İlgili Anılar

Katılımcılara ait 54 anının 22 tanesi Teftiş ile Dolaylı İlgili Anılar kategorisine dahil olup; alt kategorilere bakıldığında, 10 tanesinin komik anılar, 8 tanesinin beklenmeyen durumlar ve 4 tanesinin de insan ilişkileri alt kategorisinde olduğu görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilköğretim müfettişleri ile ilgili yaşadıkları teftiş ile dolaylı ilgili olumlu ve olumsuz anıların niteliği nedir?

1. Komik Anlar: 10 tane anının yer bulduğu bu alt kategorideki anıların bir kısmı öğrenci davranışları nedeniyle, bir kısmı da ilköğretim müfettişleri ya da sınıf öğretmenlerinin mizahi karakterleri sonucunda ortaya çıkıptebeşsüme yol açarak hafızalarda yer bulmuştur. Literatürde yer alan bir tanıma göre mizah, gülmeye yol açan bir duygu durumu olarak ifade edilmiştir (Veatch, 1998). İnsan ilişkileri yönünden düşünüldüğünde, mizahın diğer insanlara yönelik empati, tolerans ve sempati duymayı artırıcı bir etkisi olduğu sonucuna varılmıştır (Mindess, 1983). Müfettiş bu süreçte tutum ve davranışlarına özen göstermeli, iyi ilişkiler kurmalı ve becerilerini sergileyebilmelidir (Başar, 1993: 40). Bu anılardan öğrenci davranışları sonucu yaşananlarından ikisi şöyledir:

Bir gün müfettiş sınıfıma gelmişti. Sınıfa ve çocukların durumuna baktılar. Çok az öğrencim vardı. Hepsi çok akıllı öğrencilerdi. Ancak o gün beni çok şaşırttılar. Müfettişler diğer odaları gezerken öğrencilerim merdivenin üzerine uzanmış durumda “Güle güle beyefendiler.” demişlerdi. Şanssızlık bu işte ben bile onların bu hareketlerine şok olmuştum ki müfettişlerin bana ve çocuklara bakışı aklımdan çıkmıyor...

Mesleğimin ilk yıllarıydı. Çocukların karşısına bir vazo içerisinde çiçek yerleştirip bu görüntüyü kendi hayal güçleriyle yorumlamalarını istemiştim. O sırada kapı açıldı. Çocuklar resim kağıtlarına gömülmüş resimlerini çiziyorlardı. Gelen kişinin müfettiş olduğunu anladım. Müfettiş bey nereli olduğumu sordu. Kısa bir sohbetten sonra ders defterimi inceledi. Ardından çocukların çizdiği resimlere bakmaya başladı. Sonra bir öğrencimin yanında durdu. “Bu resimde vazo, çizdiğin ev kadar büyük olmuş. Sence de öyle değil mi?” dedi. Öğrencim de “Bu gerçek değil ki, gerçek üstü zaten!” diyerek cevap verdi. Müfettiş biraz bozulur gibi oldu ama sonra toparlayıp öğrencimi tebrik etti. Ben de kendimi tutamayıp gülümsedim. Öğrenciler de gülmeye başladı. Hep birlikte güldük...

İlk yılını çalışan heyecanlı bir sınıf öğretmeninin unutamadığı komik bir anı da şudur:

Yeni atanmıştım. Öğrencilerimle aram iyiydi. Sınıfta dersi daha akıcı hale getirmek ve öğrencilerin sıkılmamaları için dersi işlerken deney de yapmaya özen gösteriyordum. Genleşme konusunu işlerken elime balonu alıp şişirdim ve yanan bir muma yaklaştırdım. Balonun içindeki hava ısınmanın etkisiyle genleşip balonu daha fazla şişirecekti, beklentim buydu. Balonu iyice muma yaklaştırmış beklerken müfettiş aniden sınıfa girdi ve dikkatim dağıldı. Balonu muma deşdirdim. Tabi ki patladı. Müfettiş de dahil hep birlikte uzunca bir süre güldük.

Yeniden yapılandırma, eğitim çıktısı olan öğrencinin niteliğinin geliştirilmesi için her seviyedeki yöneticilerin, öğretmenlerin, müfettişlerin, öğrencilerin aralarındaki ilişkilerin ve rollerin değiştirilmesidir (Özdemir, 1996). Muzip bir müfettişin tepkisini belli ettiği bir anı da şöyledir:

Sınıfıma teftiş kurulu başkanı ve yardımcısının geldiği gün, her zaman olduğu gibi, okulda çay yapabileceğimiz öğretmenler odamız olmadığı için, derme çatma sınıfımda, bir köşede sıranın üzerinde çay yapıp diğer öğretmen arkadaşlarla birlikte teneffüslerde içiyorduk. Her zaman çayın yapıldığı kısmı temizlememe rağmen sınıf çok eski olduğu için kısa sürede hiç temizlenmemiş gibi kirlenip toz içinde kalıyordu. Müfettiş sınıfa gelir gelmez çaydanlığın üzerine parmağıyla “Beni yıka.” Yazdı. İlk anda biraz şaşırdım. Sonra da duruma epeyce güldük.

Bu kategorideki anılardan anlaşıldığı üzere, denetmenlerin yargılayıcı, azarlayıcı bir iletişim stili yerine doğru bir rehberlik ile cana yakın bir iletişim stili belirlemeleri hem bireysel hem de okul iklimi açısından olumlu sonuçlar doğurmaktadır.

2.Beklenmeyen Durumlar: Veriler incelendiğinde 8 anının yer bulduğu bu alt kategori, teftiş ile doğrudan ilgisi olmadığı halde yaşanan kriz anları neticesinde katılımcı öğretmenlerin zihinlerinde yer etmiştir. Kriz, hoş gitmeyen bir olay, planlanmayan durum veya durumlar serisidir. Kriz örgütün amaçlarını ve varlığını tehdit eden beklenmedik hızlı değişikliklerin olduğu, karar alma mekanizmalarını olumsuz etkileyen bir durumdur (Baydaş, Bakan ve Özyılmaz, 2011:226). Risk tabanlı denetim, denetim yapılacak kurumun faaliyetlerini izlemeyi ve faaliyetlerin izlenmesi sonucu risk teşkil eden durumların tespitinin yapılmasını gerekli görmektedir. Çünkü okullar da riskli kurumların başında gelmektedir (Power, 2008) Bu talihsiz anılardan ikisi şöyledir:

1999 yılında Denizli'nin Çivril ilçesine bağlı bir köyde çalışıyordum. Okulumuzda sınıflarımız soba ile ısıniyordu. Sabah erkenden hizmetimiz sobayı tutuşturur sonra biz üzerine odun kömür atar ısınmaya çalışırdık. Bir gün okulumuza müfettiş geldi. Sınıfa beraber gittik. Öğrencilerim çok heyecanlıydı. Dersime başladım. Sınıftan çıt çıkmıyordu. Öğrenciler derse çok güzel katılıyor, dolayısıyla zevkli ve güzel bir ders işliyorduk. Sonra büyük bir gürültüyle neye uğradığımızı şaşırdık. Sobanın borusu tam ortadan açılmış ve yere düşmüştü. Her yer duman ve kurum olmuştu. Öğrencileri ve kendimizi dışarıya zor attık. Tabi benim teftiş de maceralı bir şekilde son buldu.

Ardahan'ın oldukça geri kalmış bir köyünde, öğretmenliğimin ilk yılıydı. Bahar mevsimiydi ve üç aydır kapalı olan köy yolu yeni açılmıştı. Öğle arasında öğretmen arkadaşlarla birlikte oturuyorduk. Uzaktan siyah bir arabanın yaklaştığını görünce müfettiş olduğunu anladık. Müfettişleri okul kapısının önünde tam karşılarken, topraktan yapılan bir köy evi gözlerimizin önünde çöktü. Müfettişlere hoş geldiniz bile diyemeden hep birlikte o tarafa doğru koştuk. İyi ki de koşmuşuz, köylüler kazmayla, kürekle toprağın altında kalan dedeyi çıkarmaya çalışıyorlardı. Biz öğretmenler ve müfettişler de ellerimizle toprağı atarak köylüyü kurtardık. O gün müfettişler yaralı köylüyü de alarak hastaneye götürmek üzere köyden ayrıldılar. Okula bile uğrayamadan...

Kriz anlarında soğukkanlılık ile yapılan müdahaleler sonucu tehlikenin bertaraf edilebildiği, bunun sağlanamadığı hallerde ise en az zararla sonuçlandığı görülmektedir. Bu kategoride yer bulmuş anılar ile, bir toplu yaşam alanı olması itibarıyla her an risk altında olan okul örgütlerinde, tüm personelin bilinçli ve soğukkanlı olmasının önemi anlaşılmaktadır.

3.İnsan İlişkileri: 4 anının yer aldığı bu alt kategoride bulunan anılar, genellikle köy okullarında ya da küçük beldelerde yaşanmış olan anılardır. İnsan ilişkileri kavramı, toplumu meydana getiren fertler arasındaki benzerlik ya da farklılıklar sonucu meydana gelen, bir arada yaşama duygu ve durumunun, karşılıklı haberdarlık hissi ile desteklenmesi halidir (Bilgiseven, 1995: 234). Bu anılardan biri şöyledir:

Olay bir kasabada ilköğretim okulunda geçmiştir. Yılıni tam olarak hatırlamıyorum. Müfettişler üç gündür okuldaydı. Birleştirilmiş sınıflı okulumda hem müdürlük hem öğretmenlik yapıyordum. Üçüncü günün sonunda toplantı yapıp gideceklerdi. Benden öğle arasında toplantı için hazır olmamızı istediler. Tam öğle arası bir öğrencimizin yeğeni gelip ninesinin bütme (gözleme) yaptığını, öğle arası öğretmenleri beklediğini söyledi. Ben de teşekkür ederek okulda toplantımız olduğunu ve gelemeyeceğimizi söylüyordum ki, grup

başkanı olan müfettiş bu nazik daveti kabul etmemiz gerektiğini, hep birlikte gidebileceğimizi söyledi. Çok şaşırdım. Sonrasında hep birlikte giderek ninenin yaptığı enfes bütmeleri afiyetle yedik. Nine de müfettişler de çok memnun oldu. Tabi toplantıdan kurtulan ben de...

Okul velileri ve okulun bulunduğu bölge halkının misafirperverlikleri sonucu ortaya çıkan anıların bulunduğu bu kategori, olumlu sonuçları itibariyle insan ilişkilerinin önemini ortaya koymaktadır. İyi ilişkilerin kurulduğu sosyal ortamların doğurduğu sonuçlar neticesinde öğretmen ve denetmenlerin kişisel gelişimlerinin de olumlu yönde etkilendiği, ayrıca denetleme esnasında yaşanan gerginliğin de azaldığı görülmektedir.

Sonuç Ve Öneriler

Bu bölümde, araştırmanın temel ve alt problemlerine yanıt olan bulgulardan elde edilen sonuçlara ve bu sonuçlara dayalı olarak oluşturulan önerilere yer verilmiştir. Öneriler ayrı bir başlık altında verilmemiş her bir sonucun altına gelmek üzere; araştırmacılar ve uygulamacılar için her bir sonuçla ilgili olarak önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin, ilköğretim müfettişleri ile yaşadıkları, hafızalarında yer etmiş olaylar analiz edilmiştir. Analizler sonucu elde edilen bulgulara göre, sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları olaylar teftiş ile doğrudan ilgili anılar ve teftiş ile dolaylı ilgili anılar olarak iki ana temada toplanmıştır.

Araştırmanın Birinci Alt Problemi olan “Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim müfettişleri ile ilgili yaşadıkları teftiş ile doğrudan ilgili anıların niteliği nedir?”e İlişkin Sonuç ve Öneriler:

Teftiş ile doğrudan ilgili anıların çoğunun olumsuz anılar olduğu gözlenmiştir. Bu temanın alt kategorileri açısından düşünüldüğünde:

1. Evrak işleri, olumlu ve olumsuz anıları içinde eşit oranda barındırmaktadır. Bu kategorideki olumsuz anılarda katılımcılar, sadece evraklarının incelendiği kısa süreli bir denetleme neticesinde yaşadıkları moral bozukluğu ve motivasyon kaybını ön plana çıkarmışlardır. Bu bağlamda denetmenlere, teftişin kısmi zamanlı olarak değil, eğitim öğretim sürecinin tamamına yayarak gerçekleştirilmesi önerilebilir.

Aynı kategorideki olumlu anılara bakıldığında da evrakları tam olan bir öğretmenin eğitiminin eksiksiz olduğu ve rehberliğe ihtiyaç duymayacağı söylenemez. Denetmenlerin, teftişlerini rehberliğin ön planda olacak şekilde planlamaları gerektiği söylenebilir.

2. Müfettişlerin iletişim dilikategorisindeki anıların çoğunlukla olumsuz anılar olduğu görülmüştür. Anılar incelendiğinde, öğretmenlerin, denetleme sürecinde olumsuz uyarılar alma sebeplerini şaşkınlıkla karşıladıkları görülmüştür. Denetmenlere, teftiş öncesinde öğretmenlere teftiş ile ilgili açıklamalarda bulunarak onları rahatlatmaları ve öğretmenler ile denetlemeye dair değerlendirme ölçütlerini paylaşmaları önerilebilir.

Denetmenlerin yargılayıcı ve azarlayıcı iletişim stilleri ise öğretmenlerde motivasyon kaybına sebep olmuştur. Denetmenler için insan ilişkileri ve iletişim becerileri konusunda kişisel ve mesleki gelişimlerine katkı

sağlayacak hizmet içi eğitimler planlanması önerilebilir. Araştırmacılara ise öğretmen ve denetmenlerin denetleme sürecine ait karşılıklı görüş ve önerilerinin alındığı araştırmaların çoğaltılması önerilebilir.

3.Öğretmenlerin ilgi ve tutumu kategorisine bakıldığında mesleğinin ilk yıllarını çalışan öğretmenlerin denetleme sürecinde yoğun tedirginlik yaşadıkları görülmüştür. Bu anılar olumsuz olarak nitelendirilmiştir. Denetmenlere, öğretmenlik mesleğinin ilk yıllarında yaşanan tecrübesizlik ve heyecanın göz ardı edilmemesi adına empatik bir tutum sergilemeleri gerektiği söylenebilir. Araştırmacılara ise ilköğretim müfettişleri ile günümüzde okul müdürleri tarafından gerçekleştirilen teftiş uygulamasının karşılaştırılarak, öğretmenlerin algılarındaki değişiklik ve mesleki gelişimlerinin incelenmesi önerilebilir.

Aynı kategoride olumlu anılar olarak düşünüldüğünde, çalışmalarından dolayı takdir gören öğretmenlerin motivasyonlarının yüksek oranda arttığı görülmüştür. Denetmenlere, öğretmenlerin yaptığı güzel ve etkili uygulamaların dikkate alınarak öğretmenleri onurlandıracak düzenlemeler yapılması önerilerek bu sayede iletişimin güçleneceği ve motivasyonun artacağı söylenebilir.

4.Farkındalık yaratmak kategorisinde olumlu anılar yer almaktadır. Denetmenlerin kullandıkları olumlu iletişim stili ve rehberlik rolleri ile, icra ettikleri meslek anlamında öğretmenlerin hem mesleki hem de kişisel olarak gelişimlerine önemli ölçüde katkı sağladıkları görülmüştür. Bu nedenle denetmenlerin, öğretmenler ile örnek olaylar üzerinde tartıştıkları çalıştaylar düzenlemeleri önerilebilir. Araştırmacılar bağlamında düşünüldüğünde ise, katılımcı sayısının artırılması ve katılımcıların farklı eğitim bölgelerinden seçilip daha fazla anının analiz edilerek literatüre katkı sağlayabilecekleri söylenebilir.

5.Öğrenci davranışları kategorisinde, denetleme öncesi tedirginlik yaşayan öğretmenler ile denetmenleri, beklenmedik davranışları ile şaşırtan öğrenciler ile ilgili olumlu anılar bulunmaktadır. Denetmenlere, öğretmenlerin yaşadıkları tedirginliği ortadan kaldırabilmek için denetleme öncesi okul örgütünde olumlu bir iklime sahip sosyal bir ortam oluşturmaları önerilebilir.

Araştırmanın İkinci Alt Problemi olan “Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim müfettişleri ile ilgili yaşadıkları teftiş ile dolaylı ilgili anıların niteliği nedir?”e ilişkin Sonuç ve Öneriler:

Teftiş ile dolaylı ilgili anılar çoğunluk arz etmemekle birlikte olumlu ve olumsuz anıları içinde barındırmaktadır. Bu temanın alt kategorilerine bakıldığında:

1. Komik anılar kategorisi, mizahı da içinde barındırması nedeniyle olumlu anılar olarak tasvir edilebilir. Bu kategoride, bir önceki temada da yer verildiği gibi, denetmenlerin doğru bir rehberlik ile cana yakın bir iletişim stili belirlemelerinin, hem bireysel hem de okul iklimi açısından olumlu sonuçlar doğurduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle denetmenlere, teftişlerinde rehberliği ön planda tutmaları ve etkili iletişim becerilerine sahip olmak için kendilerini geliştirmeleri gerektiği söylenebilir. Konu ile ilgili olarak ilk temada da bahsi geçen hizmetiçi eğitim önerisi yinelenabilir.

2. Beklenmeyen durumlar kategorisinde, okul ve çevresinde yaşanabilecek olan kriz anlarına ait olumsuz anılar yer almıştır. Kriz anlarındaki riskli durumlarda yapılan müdahalenin önemi görülmüştür. Bu nedenle okulun içinde veya çevresinde yaşanabilecek olan tehlikenin bertaraf edilmesi ya da en az zararlar sonuçlanabilmesi için öğretmen ve denetmenlere, özellikle kriz anlarında soğukkanlı olmaları önerilebilir.

3. İnsan ilişkileri kategorisindeki anıların çoğunlukla dezavantajlı bölge okullarının bulunduğu küçük yerleşim yerlerinde halkın misafirperverliği sonucu kendiliğinden gelişen olaylar olarak ortaya çıktığı görülmüştür. Olumlu sonuçları itibarıyla insan ilişkilerinin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. Ayrıca iyi ilişkilerin kurulduğu sosyal ortamların doğurduğu sonuçlar neticesinde öğretmen ve denetmenlerin kişisel gelişimlerinin de olumlu yönde etkilendiği, ayrıca denetleme esnasında yaşanan gerginliğin de azaldığı görülmektedir. Buna göre tüm denetmen ve öğretmenlere, velilerinin ve okullarının bulunduğu bölgede yaşayan insanlarla iyi ilişkiler kurmaları önerilebilir. Bu sayede hem öğrencileri hem de ilişki kurdukları diğer insanlar için olumlu örneklerin benimsenmesinin sağlanacağı söylenebilir.

Kaynaklar

- Altıntaş, R. (1980). Liselerde Kurum Teftişi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara.
- Altun, S, Memişoğlu, S. (2010). İlköğretim Müfettişlerinin Denetimin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Görüşleri ançebi ve Murat Günel. İlköğretim Online, 9 (2), Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/ilkonline/issue/8595/106926>
- Atay, K. (1996). İlköğretim Müfettişlerinin Yeterlilikleri. Eğitim Yönetimi, 2(5): 25–38.
- Aydın, M. (1993). Çağdaş Eğitim Denetimi (3. Baskı). Ankara: Pegem.
- Aydın, M. (2005), Eğitim Yönetimi, Hatipoğlu Yayınevi, Ankara.
- Başar, H. (1994). Sınıf Yönetimi. Ankara: Pegem A.
- Başar, H. (2000). Eğitim Denetçisi (5. Baskı). Ankara: Pegem A.
- Başaran, İ.E. (2000). Eğitim Yönetimi. Ankara: Kadioğlu.
- Baydaş, A., Bakan, İ. ve Özyılmaz, A. (2011). “Kriz ve Kriz Yönetimi”. (Ed.: İ. Bakan). Çağdaş Yönetim Yaklaşımları İlkeler, Kavramlar ve Yaklaşımlar. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Bilgiseven, A. (1995). Genel Sosyoloji, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- Boydak-Özan, M. ve Özdemir, T. Y. (2011). Müfettiş ve Öğretmen Görüşleriyle Neden Denetim. 3. Uluslararası Katılımlı Eğitim Denetimi Kongresi, Mersin: Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Temsen.
- Buluç, B. (2008). Türk Eğitim Sisteminde Teftiş ve Denetim Alt Sisteminin Gelişim Süreci. Bilgi Çağında Eğitim, 4, 27-30.
- Burgaz, B. (1995). İlköğretim kurumlarının denetiminde yeterince yerine getirilmediği görülen bazı denetim rolleri ve nedenleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 127-134.
- Bursahoğlu, Z. (1994). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Ankara: Pegem.
- Bursahoğlu, Z. (2003). Eğitim Yönetiminde Teori ve Uygulama. Ankara: Pegem A.
- Çetinkanat A. C. & Sağnak M. [2010], İlköğretim ve bakanlık müfettişlerinin iletişim stillerinin karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal Of Education)* 38: 35-43.
- Ceylan, M, Ağaoğlu, E. (2010). Eğitim Denetçilerinin Danışmanlık Rolü ve Danışmanlık Modelleri. İlköğretim Online, 9 (2), 541-551.
- Connelly, F. M. & Clandinin, D. J. (1990). Stories of experience and narrative inquiry. *Educational Researcher*, 19 (5), 2-14

- Demirtaş, Z.&Ersozlu, A. (2007). Ethic in the process of inspection on the context of elementary school teachers (Sample of Tokat City) / İlköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri bağlamında teftiş sürecinde etik (Tokat ili örneği). Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi. 6. 89-94.
- Demirtaş, H., Akarsu, M. (2016). Opinions of Teachers Regarding the Inspection of Teachersby School Principals Instead of Inspectors. Inonu University Journal of the Faculty of Education., 17(2), 69-93. DOI: 10.17679/iuefd.17251239
- Deniz, Ü., Saylık, N. (2018). Okul Müdürleri Ve Öğretmenlerin Perspektifinden Öğretimde Denetim Problemi. Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama, 1 (1), 67-80.
- Döş, İ. (2010). Aday Öğretmenlerin Müfettişlik Kavramına İlişkin Metafor Algıları.Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 9(3):607 -629
- Döş, İ, Cömert, M. (2013). İlköğretim Okullarında Kriz Yönetimi Hakkında Okul Müdürlerinin Görüşleri. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9 (20), 329-346.
- Ekinci, A. (2010). Aday öğretmenlerin iş başında yetiştirilmesinde okul müdürlerinin rolü. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 63-77.
- Eres, F. (2014). İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Genel Alan Yeterlikleri Kapsamındaki Kişisel ve Mesleki Değerler İle Mesleki Gelişim Yeterliklerine İlişkin İlköğretim Müfettişlerinin Görüşleri. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 30 (2), 357-373. Retrieved from <http://www.gefad.gazi.edu.tr/issue/6741/90643>
- Glanz, J. (1997). Supervision: don'tdiscount the value of the modern. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 407714).
- Güven, M. (2009). Millî Eğitim Bakanlığı müfettişlerinin okul rehberlik hizmetleri ve denetimiyle ilgili görüşleri. Journal of International SocialResearch, 2(9), 171-179
- Kahraman, N. (2003). *İlköğretim müfettişlerinin mesleki etik ilkeleri ve bu etik ilkelere uyma düzeyleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kaplan, I. (2016). Maarif Müfettişlerinin Sınıf/Ders Denetimi Görevlerinden Muaf Tutulmalarına İlişkin Görüşleri. Yaşadıkça Eğitim Dergisi, 30(1), 43-60. Adresinden erişilir: <http://journals.iku.edu.tr/index.php/yed/article/view/48>
- Karagözoğlu, G. (1972). Türk eğitim düzeninde bakanlık müfettişlerinin rolü. Araştırma özeti. Ankara: MEB Planlama Araştırma ve Koordinasyon Dairesi
- Karge, B.D. (1993). *Beginning Teachers: InDanger of Attrition*. American Educational Research Association, Atlanta, GA, (ERIC Document Reproduction Service No. Ed 360281).
- Kaya, Y.K. (1991). Eğitim Yönetimi. Ankara: Bilim.
- Kaya, Y.K. (1999). Eğitim Yönetimi: Kuram ve Türkiye' deki uygulama, (4.baskı), Ankara: Set Ofset.
- Kayıkçı, K. (2005). Millî Eğitim Bakanlığı müfettişlerinin denetim sisteminin yapısal sorunlarına ilişkin algıları ve iş doyum düzeyleri. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 11, (44), 507-527.
- Korkmaz, İ., Saban, A., Akbaşlı, S. (2004). Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlükler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 38, 266-277.
- Kose, A ,Dos, İ . (2014). Investigating the Applicability of Risk-Based Inspection into Education Prior to Supervisors' Thoughts. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15 (2), 49-63. DOI: 10.17679/iuefd.53153

- Köybaşı, F., Uğurlu, C. T., Ağıroğlu Bakır, A., Karakuş, B. (2017). "İlkokullarda Ders Denetimine İlişkin Öğretmen Görüşleri / Teacher Opinions Regarding Classroom Supervision in Primary Schools", *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, 12/4, 327-344.
- Lovell, J. T. &Wiles, K. (1983). *Supervision for better schools*. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Memduhoğlu, H. B. ve Mazlum, M. M. (2014). Bir değişim hikâyesi: Eğitim müfettişlerine ilişkin metaforik algılar. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 28-47.
- Memişoğlu, S.P.. (2004). İlköğretim Müfettişlerinin Denetimsel Davranışlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Eğitim ve Bilim Dergisi* 29 (131), 30-39.
- Mindess, H. (1983).Thelimits of laughter. *Humanist*, 43 (4), 27-29.
- Okur, H.D.,Özkul. M.(2015),"Modern İletişimin Arayüzü: Sanal İletişim,Sosyal Paylaşım Sitelerinin Toplumsal İlişki Kurma Biçimlerine Etkisi", S.D.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, c.2015/1, S.21.
- Oral, G. (2004).Ergenlikte mizah ölçeği.*Eğitim ve Bilim*, 29 (133).
- Özan, M., Şener, G. (2015). Sınıf Öğretmenlerinin Denetim Sürecine İlişkin Algı ve Beklentilerinin Metaforlar Aracılığı İle Belirlenmesi. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 41, 19-33.
- Pajak, E. (1990). Dimensions of supervision. *Educational Leadership*, 48 (1), 78-81
- Resmi Gazete (2014b). Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Denetim Başkanlığı ile Maarif Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği (Sayı:29009).
- Sağlamer, E. (1975). Eğitimde teftiş teknikleri. Ankara: Milli Eğitim Basımevi
- Savin-Baden, Maggi&Niekerk, Lana. (2007). Narrative Inquiry: Theory and Practice. *Journal of Geography in Higher Education*. 31. 459-472. 10.1080/03098260601071324.
- Sezgin, F. (2010). Öğretmenlerin örgütsel bağlılığın bir yordayıcısı olarak okul kültürü. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 142-159.
- Staller, F. L. (1996). Teacher supervision: Moving towards on interactive approach. *Forum*, 34 (2),2-14.
- Şahin, S., Çek, F., & Zeytin, N. (2011). Eğitim müfettişlerinin mesleki memnuniyet ve memnuniyetsizlikleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi [Educational Administration: Theory and Practice]*, 17(2), 221-246.
- Taymaz, H. (1993) Teftiş, Kadioğlu Matbaası, Ankara.
- Taymaz, H. (1997). *Hizmet içi Eğitim: Kavram, İlkeler, Yöntemler. (Üçüncü Baskı)*. Ankara: Takav Tapu ve Kadastro Vakfı Matbaası.
- Taymaz, H. (2010). *Eğitim sisteminde teftiş: İlkeler, kavramlar, yöntemler*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Toker-Gökçe, A. (2009). "Bilimsel yönetim anlayışında denetim", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, S. 9(18), s. 74-89.
- Tonbul Y., Baysülen E., "Ders Denetimi ile İlgili Yönetmelik Değişikliğinin Maarif Müfettişlerinin Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi", *İlköğretim Online (elektronik)*, vol.16, pp.299-311, 2017
- Toprakçı, E. ve Gülmez, D. (2018). Velilerin penceresinden öğrencilerin eğitim hayatı (Anılar bağlamında nitel bir analiz). *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi -Journal of Qualitative Research in Education*, 6(1), s.253-275. DOI: 10.14689/issn.2148-2624.1.6c1s11m
- Toprakçı, E. ve Altunay, E. (2015). Anılarla öğretmenlik. Ankara: Pegem A Akademi
- Toprakçı, E. ve Altunay, E. (2014). The relationship of psychological counseling and guidance staff and their administrators: (A qualitative analysis in the stories). *Elementary Education Online*. 13. S.526-545.

- Turunen, T. A. (2012). Memories about starting school. What is remembered after decades? *Scandinavian Journal of Educational Research*, 56(1), 69-84, doi:10.1080/00313831.2011.567397
- Veatch, T. C. (1998). A theory of humor. *Humor: International Journal of Humor Research*, 11(2), s.161-215.
- Yalçinkaya, M. (2002). Yeni Öğretmen ve Teftiş. *Milli Eğitim Dergisi*. S.153-154.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel araştırma yöntemleri* (Dokuzuncu baskı). Ankara: Seçkin.
- Yıldırım, M, Beycioğlu, K, Ugurlu, C, Sincar, M. (2014). Eğitim Müfettişlerinin Görev Alanları Açısından Karşılaştıkları Sorunlar. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 13 (1), 1-21. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/inuefd/issue/8697/108748>
- Young, J. M., & Heichberger, R. L. (1975). Teachers' perceptions of an effective school supervision and evaluation program. *Education*, 96 (1),10-19

The Primary School Inspectors in Terms of the Memories of Teachers

Hatice AK (MA) Vali Namık Kemal Şentürk Primary School-Turkey, akhaticeak35@gmail.com

Prof. Dr. Erdal TOPRAKÇI Ege University-Turkey, erdal.toprakci@ege.edu.tr

ABSTRACT

In this study, it was aimed to make evaluations about the positive or negative results of the inspections involving the teacher and school administration according to the memories of the teachers about primary education inspectors. The narrative method was used based on the qualitative research design. The study group consisted of primary school teachers. A total of 54 teachers, 42 female and 12 male, who work in the primary schools in the 3rd district of Bayraklı town of İzmir were included in the study. As a result of the analysis of the data, the memories were collected under two main themes: “Memories directly related to the inspections” and “Memories indirectly related to the inspections”. According to the content of the memories, sub-categories related to these themes were created. The sub-categories of the theme of memories related to the inspections were determined as raising awareness in the teacher, the teacher's interest and attitude, student behavior, communication language of the inspectors and paperwork. The theme of memories indirectly related to the inspections has been studied in three sub-categories: comic moments, unexpected situations and human relations according to the content of the situations in which memories occur. The inspectors and researchers are advised according to the memories investigated under the themes and categories.

Keywords: inspection, inspector, memories, primary education, primary school teachers

EXTENDED ABSTRACT

Problem: In this study, the primary school teachers were asked to share their memories about primary school inspectors and, unlike other studies in the literature, their interesting occupational experiences as well. It was aimed to make evaluations about the positive or negative results of the inspections involving the teacher and school administration. Accordingly, the aim of this study was to evaluate the memories of the teachers about primary education inspectors, which may provide guidance to inspectors in their assessments in the following period.

Method: In this study, the narrative method was used based on the qualitative research design. The study group consisted of primary school teachers. A total of 54 teachers, 42 female and 12 male, who work in the primary schools in the 3rd district of Bayrakli town of Izmir were included in the study. The research data were collected by the researcher from the school teachers. In this research, the purpose of data collection was to ensure that the teachers express their memories that are important to them, and to obtain rich narrative data. As a data collection tool, the documents written by the teachers' narratives in their memories were used. All the memories of the participants were directly included in the analysis of the data. In order to fully express the participant's feelings, the quotations were reflected as they are, not shortened or modified.

Findings: As a result of the analysis of the data, the memories were collected under two main themes: "Memories directly related to the inspections" and "Memories indirectly related to the inspections". According to the content of the memories, sub-categories related to these themes were created. The sub-categories of the theme of memories related to the inspections were determined as raising awareness in the teacher, the teacher's interest and attitude, student behavior, communication language of the inspectors and paperwork. Most of the memories directly related to the inspection were observed to be negative. The most prominent sub-category in the theme, which is directly related to the inspection, is the communication language category of the inspectors. The theme of memories indirectly related to the inspections mostly contain positive and negative memories. This theme has been studied in three sub-categories: comic moments, unexpected situations and human relations according to the content of the situations in which memories occur. The memories in these subcategories contain events that suddenly develop before or during the inspection.

Suggestions: The inspectors are advised on communication styles, guidance roles, and personal and professional development. In order to contribute more to the literature, the researchers are suggested that the number of participants should be increased and teachers working in different regions should be included in further studies. Finally, by comparing primary school inspectors and inspections carried out by school principals, changes in teachers' perceptions and their professional development can be studied.

Keywords: inspection, inspector, memories, primary education, primary school teachers

I. Uluslararası Bilim Eğitim Sanat ve Teknoloji Sempozyumu UBEST 2019
1st International Science, Education, Art & Technology Symposium UBEST 2019

ISBN

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2019, Buca Eğitim Fakültesi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Buca Eğitim Fakültesi'ne aittir.

Buca Eğitim Fakültesi'nin yazılı izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

1. Baskı: Kasım 2019, İzmir

İletişim

Adres : Buca Eğitim Fakültesi Dekanlığı, 135 Sk. No.5 Buca, İzmir
Telefon : 0232 4204882
Web Sitesi : www.bef.deu.edu.tr, <http://ubest.deu.edu.tr>
e-posta : egitim@deu.edu.tr, ubest@deu.edu.tr

ÖN SÖZ

Değerli Akademisyen, Öğretmen ve Araştırmacılar

I. Uluslararası Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Sempozyumu (UBEST 2019) 2-4 Mayıs 2019 tarihleri arasında Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesinde gerçekleştirilmiştir.

UBEST 2019’a Azerbaycan, Fransa, Almanya, İtalya, İngiltere, Fransa, Finlandiya, Pakistan, Fas, KKTC gibi 13 farklı ülkeden davetli konuşmacıların, panelistlerin ve katılımcıların yer aldığı 600’ün üzerinde bilim insanı katılmış, üç gün boyunca 8 Çalıştay, 2 Panel, 1 Sergi yapılmış, 7 Keynote konuşması ve 14 Salonda 132 oturumda 466 bildiri sunulmuştur.

Buca Eğitim Fakültesi Dekan Vekili ve Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı Prof. Dr. Ercan AKPINAR’ın öğretmen yetiştirmenin ülkenin geleceğinde en önemli unsur olduğunu, bu bakımdan yaklaşık kırk yıldır öğretmen yetiştiren Buca Eğitim Fakültesinde ilk kez Uluslararası bir sempozyumu gerçekleştirmenin heyecanını duyduğunu belirten konuşmasıyla başlayan sempozyum açılış töreninde Alman Kültür Merkez İşbirliği Müdürü Claudia Adam CEVİZOĞLU, Türkiye Fransa Büyükelçiliği İşbirliği Ataşesi Bruno DELVALLEE, İtalya Konsolosu Valerio GIORGIO da birer konuşma yaparak eğitim alanındaki ikili işbirliklerinin önemine değinerek sempozyumla ilgili düşüncelerini paylaştılar.

Sempozyumda “Öğretmen yetiştirmede 21. Yüzyıl Vizyonu” ana teması farklı yönleriyle tartışılmış bu bağlamda sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik gibi güncel teknolojilerin eğitimle entegrasyonu, öğretmen eğitiminde 2023 vizyonu bağlamında yeni arayışlar ve geleceğin öğretmeni, farklı ülkelerdeki eğitim süreçlerinin ve programlarının karşılaştırılması; bilim, sanat, eğitim ve teknoloji kapsamında öğretmen yetiştirmeye yönelik tüm disiplinlerdeki gelişmeler tartışılmıştır. Yapılan tartışmalar bağlamında sanal ve gerçek iletişimin giderek önem kazandığı günümüzde yeni nesil eğitimcilerin eğitim programlarının hazırlanmasında bu bakış açısının daha fazla etkili olacağı, hazırlanacak eğitim programlarının, zaman kaybetmeden, dijital teknolojiler ve yapay zeka aygıtları tarafından dil eğitimi konusunda kendi kendine öğrenmeyi mümkün kılan tüm yeniliklerin ve gelişmelerin göz önüne alınarak hazırlanması gerektiği ve öğretmenlerin de klasik kalıplardan sıyrılarak çağın gereklerine uygun “yeni nesil” eğitimciler olmasının önem kazandığına vurgu yapılmıştır.

Bireyin kendini bilmesi ve tanımasını temel çıkış noktası olarak kabul eden 2023 Vizyon Belgesi ile öğretmen, çocuğun varoluşundaki cevheri keşfeden, öğrenciyi yönetip

gütmeden rehberliğini ve ustalığını konuşuran, bireysel farklılıkları göz önünde bulunduran, korku ve baskıdan uzak, iyileştirici tutumlarla öğrenme ortamını düzenleyen saygın bir birer olarak görülmekte, bu nedenle temel misyonu öğretmen yetiştirme olan Eğitim Fakülteleri'nin yenilikçi uygulamalara öncülük etmesinin gerekliliği üzerinde durulmuştur.

Ayrıca Eğitim Fakülteleri için YÖK'ün 2018 yılında yapmış olduğu öğretim planı değişikliklerinin yeniden gözden geçirilmesi gerektiği, bilhassa alan eğitiminde gidilen kısıtlamaların ileride öğretmen adaylarının alan yeterliliklerini ve buna bağlı olarak mesleki yeterliliklerini etkileyeceğine yönelik düşünceler ve eleştiriler sunulan tebliğlerle tartışılmıştır.

Sempozyumun gerçekleşmesinde emeği geçen başta düzenleme, danışma, bilim ve organizasyon kurulu üyelerine, yurt içi ve yurt dışından sempozyuma katılarak destek veren araştırmacı, bilim insanı ve eğitimcilere, maddi destek sağlayan sponsorlara ayrıca teşekkür ederiz.

Prof.Dr. Ercan AKPINAR

Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı

UBEST-2019 KURULLAR

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

Prof.Dr. Ercan AKPINAR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

SEMPOZYUM KOORDİNATÖRLERİ

Prof.Dr. Cenk KEŞAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Doç.Dr. İlyas YAZAR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

DANIŞMA KURULU

Prof.Dr. Abdullah KUZU, İzmir Demokrasi Üniversitesi, Rektör Yardımcısı, TR

Prof.Dr. Ahmet ATAÇ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dekanı, TR

Prof.Dr. Bilal DUMAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dekanı, TR

Prof.Dr. Hülya YILMAZ, Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dekanı, TR

Prof.Dr. Leyla HARPUTLU, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Rektör Yardımcısı, TR

Prof.Dr. Mehmet BAŞTÜRK, Balıkesir Üniversitesi, Necatibey Eğitim Fakültesi Dekanı, TR

Prof.Dr. Mehmet TURAN, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dekanı, TR

Prof.Dr. Murat PEKER, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dekanı, TR

Prof.Dr. Oğuz SERİN, Lefke Avrupa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dekanı, TR

Prof.Dr. Ali AKSU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Ferda AYSAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. İlhan SILAY, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Mustafa EROL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Kuthan KAHRAMANTÜRK, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Nergüz BULUT SERİN, Lefke Avrupa Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Recep YILDIRIM, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Safiye Sunay YILDIRIM DOĞRU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Şule Nergiz ŞAKİRZADE SARI, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

BİLİM KURULU

Prof.Dr. Abdülkadir MASKAN, Dicle Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Adem ÖZDEMİR, Adnan Menderes Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Aslı UZ BAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Arda Arıkan Akdeniz Üniversitesi, TR

Prof. Dr. Ayşegül Sağlam ARSLAN, Karadeniz Teknik Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Bilge CAN, Pamukkale Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Bülent ÇAVAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. David SZABO, Eötvös Loránd Üniversitesi, Macaristan

Prof.Dr. Diğdem Müge SİYEZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Driss ABLALI, University of Lorraine, FR

Prof.Dr. Elif TÜRNÜKLÜ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Prof.Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Feryal ÇUBUKÇU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Filiz KABAPINAR, Marmara Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Gamze SEZGİN SELÇUK, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Hülya KARTAL, Uludağ Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Hüseyin KÜÇÜKÖZER, Balıkesir Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Jale ÇAKIROĞLU, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Jean-Claude BEACCO, University of Sorbonne, FR
Prof.Dr. Işıksan UĞUREL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Kemal YÜRÜMEZOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Malika TEMMAR, University of Amien, FR
Prof.Dr. Mehmet ŞAHİN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Miren LACASSAGNE, University of Reims Champagne-Ardenne, Fransa
Prof.Dr. Mustafa Sabri KOCAKULLAH, Balıkesir Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Nevzat GÜMÜŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Rukiye Günseli YILDIRIM, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Şenol ALPAT, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Tapati Gupta, Calcutta Üniversitesi, IN
Prof.Dr. Tivadar PALAGY, University of ELTE, HU
Prof.Dr. Vladimir SIMOVİC, Zagreb University, HR
Doç.Dr. Ali Ekber GÜLERSOY, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Bahar DİNÇAKMAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Banu ÇULHA ÖZBAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Banu ÖZEVİN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Berna CANTÜRK GÜNHAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Bilge CAN, Pamukkale Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Bülent AYDOĞDU, Afyon Kocatepe Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Ersen YAZICI, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Gülten ŞENDUR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Hilal AKTAMIŞ, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, TR
Doç.Dr. İbrahim Seçkin AYDIN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. İdris ŞAHİN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. İlkey Ebru TUNCER BOON, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. İlke ONAL ÇALIŞKAN, Hacettepe Üniversitesi, TR
Doç.Dr. İrem ÇOMOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Kadir BEYÇİOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Kenan DİKİLİTAŞ, Bahçeşehir Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Mariangela ALBANO, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Melis Arzu UYULGAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Mesut SAÇKES, Balıkesir Üniversitesi, TR

Doç.Dr. Muhammet BAŞTUĞ, İstanbul Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Nalan AKKUZZU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Nilgün TATAR, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Nuran MALTA MUHAXHERI, Priştine Üniversitesi, KOSOVA
Doç.Dr. Ricardo LOZANO, Monterrey Üniversitesi, MX
Doç.Dr. Ruhan BENLİKAYA, Balıkesir Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Sedef CANBAZOĞLU BİLİCİ, Aksaray Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Serkan BULDUR, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Serkan ÇANKAYA, Balıkesir Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Sevil AKAYGÜN, Boğaziçi Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Sumer AKTAN, Balıkesir Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Şerife AK, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Vesile YILDIZ DEMİRTAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Yeşim BEKTAŞ ÇETİNKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Zafer TANEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Zekavet KABASAKAL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Abdulkadir KARADENİZ, Anadolu Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Ahmet ÜNAL, Kastamonu Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Aslı AVCI AKÇALI, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Aysun Nüket ELÇİ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Ayşe DOLUNAY SARICA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Behlül GÜLER, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Buket ÖZÜM BÜLBÜL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Derya GÖĞEBAKAN YILDIZ, Celal Bayar Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Devkan KALECİ, İnönü Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Ela Ayşe KÖKSAL, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Elsav Brina LOPAR, Prizren University, KOSOVO
Dr.Öğr.Üyesi Emre EV ÇİMEN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Esen ERSOY, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Fatih ÖZDİNÇ, Afyon Kocatepe Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Gönül DURUKAFA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Hasan ALTUN, Lefke Avrupa Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Joanna KÍC-DRGAS, Adam Mickiewicz University, PL
Dr.Öğr.Üyesi Katalin Doro, Szeged University, HU
Dr.Öğr.Üyesi Kemal ALTIPARMAK, Ege Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Laya Haydari, Islamic Azad Üniversitesi, IR
Dr.Öğr.Üyesi Lindsay REITEN, University of Northern Colorado, USA
Dr.Öğr.Üyesi Mahir BİBER, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa, TR
Dr.Öğr.Üyesi Mehmet ÖZER, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Dr.Öğr.Üyesi Metin KAPIDERE, İnönü Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Namık ÖZTÜRK, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Sami OLUK, Celal Bayar Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Semiha KULA ÜNVER, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Sevinç ÖLÇER, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Şerife FAYDAOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Yıldızay AYYILDIZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Qing Xu Ryan, Cal Poly Pomona, USA
Dr. Gökçe OK, İçişleri Bakanlığı, TR
Dr. Tuba Angay-Crowder, Georgia State Üniversitesi, USA
Dr. Gertrude Tinker Sachs, Georgia State Üniversitesi, USA
Dr. Zaheer ASGHAR, Helsinki Üniversitesi, Finlandiya
Sabri İMER, Eğitim Bakanlığı, MK

ORGANİZASYON KURULU

Prof.Dr. Duygu ÖZTİN PASSERAT, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Esra BUKOVA GÜZEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Fatma Ebru İKİZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Fatma Feryal ÇUBUKÇU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Gül ÜNAL ÇOBAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Kemal YÜRÜMEZOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Raziye ÇAKICIOĞLU OBAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Serap Kaya ŞENGÖREN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Prof.Dr. Süha YILMAZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Bahar BARAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Hale SUCUOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. İrfan YURDABAKAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Melike YİĞİT KOYUNKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Mümtaz Hakan SAKAR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Serap ÇALIŞKAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Suat TÜRKOĞUZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Tuba GÜLTEKİN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Doç.Dr. Tuncay CANBULAT, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Ahmet Murat ELLEZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Behlül GÜLER, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Berna GÜRYAY, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Elif Buğra KUZU DEMİR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Esin KUMLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Gülşah KÜLEKÇİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Güzin ÖZYILMAZ AKAMCA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Dr.Öğr.Üyesi Kürşat ASLAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

Öğretim Görevlisi Ferit Serkan AKDOĞAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Dr. Cansu ÇELEBİ EROL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Dr. Emine ÇAVDAR ATAMAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Dr. Erkan ÖZCAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Dr. Kadir DEMİR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Dr. Peyruze Rana ŞİMŞEK, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Dr. Yağmur SOYLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Dr. Yurdağül KILIÇ GÜNDÜZ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Aylin NADİLE KUL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Ayşe BÜBER, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Canan AKYOL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Çiğdem ŞENYİĞİT, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Dilek İZGİOL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Eda CEYLAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Esra BEYHAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Esra USLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Filiz KARADAĞ MABA, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Özdemir DİKİCİGİL, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Sebahat Sevgi UYGUR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Sıla BALIM, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Tolga GÜNDÖĞDU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Yasemin KAHYAOĞLU ERDOĞMUŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Yusuf ERKUŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Uzman Osman URHAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Yüksek Lisans Öğrencisi Hüseyin NARİN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Yüksek Lisans Öğrencisi Muhammed Fatih BİCAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

SEMPOZYUM SEKRETERLİĞİ

Arş.Gör. Dr. Erkan ÖZCAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Dr. Kadir DEMİR, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR
Arş.Gör. Dr. Yağmur SOYLU, Dokuz Eylül Üniversitesi, TR

SEMPOZYUM DAVETLİ KONUŞMACILARI

1. Prof.Dr. Jean-Claude BEACCO, University of Sorbonne Nouvelle, FR
2. Prof.Dr.Özcan DEMİREL, Cyprus International University, NORTH CYPRUS
3. Prof.Dr. Graham HALL, Northumbria University, UK
4. Prof. Dr. Burkhard MOENNIGHOFF, University of Hildesheim, GERMANY
5. Assoc.Prof.Dr. Maria Lucia ALIFFI, University of Palermo, ITALY
6. Dr.Zaheer ASGHAR, University of Helsinki, FINLAND
7. Prof.Dr.İbrahim SİRKECİ, Regent's University, UK

SEMPOZYUM İŞBİRLİĞİ ZİYARETÇİLERİ

Dr. Abdelilah KADILI, President, Fondation Tamkine

Mrs. Ikram ESEGHIR, Director Cooperation, Fondation Tamkine

Mr. Smail KHERAZ, Director Tamkine Tutoring Program, Fondation Tamkine